

Vattai Tündéerkert Óvoda Pedagógiai Programja

Tartalomjegyzék

I. Bevezet	3
1.1. Óvodakép.....	5
1.2. Gyermekkép	7
II. Az óvoda nevelési feladatai.....	8
2.1. Egészséges életmódra nevelés.....	9
Bántalmazás, er szak megel zése.....	14
Baleset megel zés, els segélynyújtás.....	17
2.2.Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés és szocializáció biztosítása.....	18
2.3.Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés.....	20
III. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	22
3.1. Személyi feltételek.....	22
3.2. Tárgyi feltételek.....	24
3.3. Hetirend.....	25
3.4. Napirend.....	26
3.5. A nevel munka tervezése.....	27
IV. Az óvodai élet tevékenységi formái.....	28
4.1. Játék.....	28
4.2.Játékba ágyazott tanulási tevékenységek.....	31
4.2.1.Küls világ tevékeny megismerése.....	31
4.2.2.Mozgás.....	37
4.2.3.Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc.....	40
4.2.4.Verselés, mesélés.....	43
4.2.5.Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, vizuális tevékenység.....	45
V. Munka jelleg tevékenységek.....	48
VI. Tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	51
VII. A fejl dés jellemz i az óvodáskor végére.....	53
VIII. Gyermekvédelem.....	55
IX. Sajátos nevelési igény gyermekek integrált nevelése.....	57
X. Az óvoda kapcsolatai.....	61
XI. A helyi pedagógiai programunk ellen rzései,mérési,értékelési,min ségfejlesztési rendszere	63
Melléklet.....	65

Legitimációs záradék.....66

Törvényi háttér

- Alapító okirat
- 2011 évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2012.évi CXXIV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló törvény módosításáról
- 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési - oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012.(VIII.28) kormány rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 138/1992.(X.8.) Kormányrendelet a közalkalmazottakról szóló törvény végrehajtásáról a közoktatási intézményekben
- 1997. évi XXXI: törvény a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról
- 255/2009.(XI.20.) Kormány rendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogram módosításáról
- 363/2012.(XII.17.) Kormányrendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról

I. BEVEZET

INTÉZMÉNYÜNK ADATAI:

Intézményünk neve: Vattai Tündérbkert Óvoda

Intézményünk címe. 3431 Vatta Szemere Bertalan út 22.

Telefonszáma: 496333-381

E-mail: vattaovi@citromail.hu

Az intézmény fenntartója: Vatta Község Önkormányzata

3431 Vatta,Szemere Bertalan út 20.

Telefon: 49/333-900

Az óvodai csoportok száma: 1

Fér helyek száma: 25

A pedagógiai program alkotója és benyújtója: Murányi Zsoltné megbízott óvodavezet

Vatta községben 1973 óta működik óvoda.

Az intézmény egy vegyes csoporttal kezdte működését az Általános Iskola tagintézményeként.

1982-ben a megnövekedett gyermeklétszám indokoltta még egy csoport létrehozását. A meglévő épületen kisebb átalakítást végeztetett a fenntartó,a Vatta Községi Tanács, és egészen 1990-ig két csoporttal működött az óvoda. Az óvoda 1989-ben lett rákapcsolva a vezeték ivóvízhálózatra.

Ezután a gyermeklétszám ismét jelentősen csökkent, ezért az 1990/1991. tanévtől ismét egy vegyes csoporttal működik az intézmény.

1993 jelentős fejlődési lépés, ettől az időponttól van gáz a községben. Az óvoda első között kapott vezeték gázt.

2000. november 1-től az óvodában a fűtés megszűnt, az óvoda konyhája a fenti időponttól melegít konyhaként funkcionál, az ebédet a korszerű iskolai konyháról kapjuk.

A 2002-es év jelentős változást hozott az óvoda épületét illetően. Új, korszerű vízcsatlakozás épült az

---

óvodához.

A meglév régi épület is fel lett újítva - tet zet, vízrendszer, f tés, világítás korszer sítésére, illetve a nyílászárók cseréjére is sor került. Jelenlegi formáját ekkor kapta az épület. Az óvoda játszótér is át lett alakítva, korszer fajátékokkal b vült az udvar.

Az óvoda nagy, füves-fás területen, egészséges környezetben található.

Nagy játszóudvar áll a gyerekek rendelkezésére, ahol mozgási igényüket kielégíthetik, ügyességüket a különféle udvari eszközökön - mászóakák, csúszda, függ híd stb. - fejleszthetik.

Intézményünk 2005. június 30-ig önálló intézményként m ködött, a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program alapján készült Helyi Óvodai Nevelési Programunkkal. 2005. július 01-t l Napközi Otthonos Óvodai Közoktatási Intézményfenntartói Társulás jött létre. Óvodánk a Bükkábrányi Körzeti Napközi Otthonos Óvoda, 2008-tól a Mez keresztés Harmatcsepp Napközi Otthonos Óvoda tagóvodájává vált. 2010. április 23-i nevelési értekezleten a nevel testület egy egységes nevelési program kidolgozásában állapodott meg, és ez a program 2010. Szeptember 01-t l került bevezetésre.

A társulásban résztvev hat település önkormányzatának döntése szerint ez a társulás 2013. Június 30-án megsz nt, intézményünk 2013. Július 01-t l ismét önálló intézményként m ködik .

2013. szeptember 01-t l az el z eken adaptált Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program szerint, a törvény által el írt módosításokat figyelembe véve m ködünk, melynek pedagógiai célja összhangban áll az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával.

Intézményünk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye. Célunk az óvodások (a gyermek harmadik életévét l az iskolába lépésig) sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának el segítése az életkori, egyéni sajátosságaik alapján, az egyenl hozzáférés figyelembevételével, a családi nevelés kiegészítése. Az óvodáskorú gyermek nevelésének els dleges színtere a család, a mi feladatunk az, hogy minden gyermek számára egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelést biztosítsunk nyugodt, kiegyensúlyozott légkörben. A tanulást a nevelés szerves részeként kezeljük. Az ismeretszerzést változatos tevékenységekkel, a tanulást játékba ágyazottan a nevelés szerves részeként kezeljük.

Feladatunk a gyermekek egyéni fejlettségéhez, igényeihez, szükségleteihez, érési tempójukhoz igazodó, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó differenciált személyiségfejlesztés,

---

hátránykompenzálás és tehetséggondozás, sajátos nevelési igény gyermekek fejlesztése, a tanulóhoz szükséges képességek és részképességek megalapozása a játékba és szervezett tevékenységekbe ágyazottan. Az egyéni bánásmód elvét alkalmazva csökkentjük a meglév hátrányokat, nem adunk helyet semmiféle el ítéletnek.

Óvodánk tehát a Tevékenységközpontú Programjával a meglév személyi, és tárgyi feltételekkel biztosítja a gyermekek fejl dését.

1.1. ÓVODAKÉP

Vatta község a Bükk-hegység déli oldalán található,a hegység és a síkvidék találkozásánál,szép természeti környezetben. Átszeli a 3-as számú f út, így a környez városok jól megközelíthet ek.

A lakosok száma néhány éve még meghaladta az 1000 f t, sajnos mára már nem éri el. Mivel a községben és környékén kevés a munkalehet ség, a fiatalok nagy része a közeli városokban tudott munkát vállalni, majd ott telepedtek le és alapítottak családot. A telkek, lakások viszonylag olcsón megvásárolhatóak a faluban. Ennek következtében költöztek az elmúlt években a községbe gyermekes családok, nagyobbik részére jellemz a hátrányos „helyzet ” jelz . A szül k iskolai végzettségénél a szakiskola, szakmunkásképz dominál. Az utóbbi évek gazdasági nehézségei következtében a községben is sok család került egzisztenciális válságba, nehéz szociális helyzetbe.,így magas a gyermekvédelmi támogatásban részesül k száma. Az el zetes felmérések alapján nem csökken az elkövetkezend években az óvodás gyermekek száma.

A község jelent s fejl désen ment át,jól kiépült a közm hálózat. Jó az egészségügyi ellátás,a háziiorvosi ellátás helyben van,mellette fiókgyógyosztár és fogorvosi rendel is m ködik.

A község életében jelent s szerepe van az óvodának. Az a tapasztalat, hogy 3 éves korban beíratják az otthon lév szül k is a gyermeküket. Tudják, hogy az óvoda nevelésével kiegészíti a családok nevelését, felkészíti az iskolai tanulásra.

Igyekszünk minél színesebbé tenni az óvodai napokat különböz programokkal,részt venni a községben zajló rendezvényeken. Az óvodai rendezvények egy része nyilvános,melyen szívesen vesznek részt szül k,volt óvodások,jöv óvodásai szüleikkel.

Az óvoda pedagógusainak az óvodás gyermekeken kívül az iskolás gyermekekkel, a feln ttekekkel is tartani kell a kapcsolatot, hiszen ha a faluban bármilyen társadalmi, kulturális megmozdulás, rendezvény van nekünk kell élenjárni a szervezésben és az aktivitásban is.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvodapedagógusok rendszeresen részt vegyenek a továbbképzéseken,

el re elkészített továbbképzési terv alapján, amely összhangban van az óvoda pedagógiai programjával. Ezen kívül nagyon fontos, hogy rendszeresen tanulmányozzák a szakirodalmat.

Óvodánkban szakképzett dajka dolgozik, fontosnak tartjuk ezt, hiszen ilyen kevés dolgozó létszámú óvodánál a gyermekek érdekében még összehangoltabb munkavégzés szükséges.

Óvodánk a település központjában helyezkedik el. Udvara tágas, megfelel zöld területtel, többféle játéktevékenység végzésére alkalmas. Udvari felszereltségünk környezetbarát, természetes anyagokból készült. Az óvoda épületét 2002-ben felújították, b vítették, nyílászárókat kicserélték, a f tést korszer sítették. Ebben a b vítményben kapott helyet egy korszer gyermek vizesblokk, feln tt mosdó és öltöz .Az egész tet szerkezet ki lett cserélve. A csoportszobába parketta borítás került.

A csoportszoba világos, esztétikusan van berendezve, a gyermeklétszámhoz viszont kis alapterület . A gyermekek számára nyugalmat, otthonosságot sugároz. Van egy másik termünk, melyet igyekszünk maximálisan kihasználni. Ebben a helységben történik a délutáni pihenés, a logopédiai , a testnevelés foglalkozás és a hitoktatás.

Az öltöz kicsi, de jól felszerelt. A mosdóhelyiség felújított, a gyermekek számára megfelel Az óvoda helyiségeinek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai jók.

A feln ttek munkavégzéséhez szükséges eszközök biztosítva vannak. A nevel munkát segít játékok és egyéb eszközök megfelel számban rendelkezésünkre állnak, folyamatosan pótoljuk, b vítjük.

Környezeti adottságaink el segítik, hogy óvodánkban a gyermekek, a szül k és a munkatársak egyaránt felszabadultan, biztonságban érezzék magukat.

Nevelési alapelveink

- Óvodánk a tevékenységközpontú nevelés alapján m ködik. A pedagógiai programunk kiemelt feladatnak tekinti a környezeti nevelést, erre építi a fejl dést el segít tevékenységeket, tartalmazza a fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettséget. Környezettudatos szemlélet kialakításával szeretnénk elérni azt, hogy a gyermekek tiszteljék a környezetüket, bátran alakítsák azt anélkül, hogy kárt tennének benne. Séták, kirándulások, látogatások alkalmával próbáljuk a gyermekeket fejleszteni és igyekszünk kihasználni a falu, a vidék adottságait.
- Középpontba helyezve a gyermeket, lehet séget nyújtunk a személyiség kibontakoztatására.

A gyermekek nevelése egyéni fejlettségükhöz, aktuális fizikai és érzelmi állapotukhoz igazodó differenciált egyéni bánásmód elve alapján, tevékenységközpontú módszerekkel történik. Figyelembe vesszük a gyermek fizikai és érzelmi állapotát, ehhez igazítjuk a tevékenységük tempóját, időtartamot, módszereket. Szükség esetén megváltoztatjuk terveinket. Nevelésünk kiterjed a sajátos nevelési igényű, interkulturális gyermekek nevelésére is. Biztosítjuk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára a szükséges segítséget, gondozást és nevelést, amelyhez fejlesztési tervet dolgozunk ki és meg is valósítjuk. A pedagógiai célokat, a fejlesztési célokat az egyéni szükségletekhez igazodva határozzuk meg.

- Érzelmii biztonságot nyújtó, der s, szeretetteljes óvodai légkört teremtünk, a gyermek mindenek felett álló érdekének figyelembe vételével.
- A ránk bízott gyermekeket szeretet, türelem, megértés és tisztelet veszi körül óvodánkban. A gyermeknek adott szeretetünkkel megnyílik a fejlődés lehetősége, - a megszerzett biztonságérzettel - egészséges személyiség gyermek fejlődik
- Az óvodapedagógus és más alkalmazottak személyisége, magatartása, tevékenysége modellt nyújt a gyermekek számára. Közösségünk munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására.
- A gyermek személyiségének teljes kibontakoztatására törekszünk. Alapul vesszük a gyermekcsoport sokszínűségét, érdeklődését, életkori sajátosságait, az érettség sajátos törvényszerűségeit. Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni fejlődési ütemét és képességeit, biztosítva mindenkinek számára az egyenlő hozzáférést, jogainak érvényesítését. A gyermekek önállóan és személyes érdeklődést követve, kíváncsiságukat fenntartva játékon, és tevékenységeken keresztül fedezik fel a világot.
- A gyermekek érdekében érvényesítjük az innovatív pedagógiai törekvéseket.

1.2. GYERMEKKÉP

A 3 – 7 éves életkori szakasz a gyermek fejlődésében, személyisége alakulásában az egész életre meghatározó, megismételhetetlen lehetőségeket rejt.

Az óvodás gyermek gyorsan és intenzíven fejlődő személyiség, fejlődését meghatározzák a veleszületett genetikai adottságok, az érettség törvényszerűségei valamint a környezeti hatások.

Az óvodás gyermeknek életkori sajátosságai és egyéni igényei alapján testi és lelki szükségletei vannak. Testi szükségletei a gondozás, a táplálkozás, a tisztálkodás, az öltözködés, a mozgás, a pihenés. Lelki szükségletei a szeretet, az érzelmi biztonság, a türelem, a megértés, az elfogadás, a tisztelet.

Jellemzője a sokirányú érdeklődés a környezet világ megismerésére. Nagy mozgásigénye kielégítése során fejlődik érzékelése, észlelése, akarati tulajdonsága, szociális képessége.

Alapvető tevékenysége a játék, mely sokoldalú tapasztalást biztosít számára, csiszolódik anyanyelvi kultúrája. Az önálló tapasztalatszerzést az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő eszközök biztosítják.

A befogadás során törekszünk a családi légkör megteremtésére, amely a lehető legoptimálisabbá alakítja a gyermekek óvodánkhoz való viszonyát.

Minden gyermekből ki kell bontakoztatnunk a testi, szellemi, biológiai és erkölcsi képességeik, tulajdonságaik maximumát.

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik jól érzik magukat társaik és nevelők körében. Fontosnak tartjuk, hogy sikerorientáltak legyenek, környezetükben jól eligazodjanak, problémájukra saját megoldást találjanak, jó kapcsolatteremtő képességekkel rendelkezzenek.

Azt szeretnénk, hogy választékosan használják anyanyelvüket, gondolataikat világosan fejezzék ki, nyílt, barátságos, érdeklődő, és érzelemgazdag iskolásokká váljanak.

II. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

A megváltozott óvoda funkciója és az átalakult óvodahasználók köre. Fontosnak tartjuk a komplexitást, a játékba, tevékenységbe, tapasztalatba ágyazott képesség fejlesztést, a feldolgozási módszerek sokféleségét. A túlméretezett műveltségi tartalmakkal szemben a használható ismereteket, és információkat helyezzük előtérbe. A gyermeki személyiség fejlődését kiemelten kezeljük.

Célunk:

A gyermekek egyéni képességeinek megfelelő sokoldalú, harmonikus személyiség kibontakoztatása, tevékenységeken keresztül, érzelem gazdag óvodai légkörben. Az eltérő fejlődésű gyermekek kiemelt fejlesztése differenciáltan, egyéni bánásmód alkalmazásával.

Feladat:

Az egészséges életmódra nevelés.

Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés.

Az anyanyelvi nevelés és értelmi fejlesztés.

1. Az egészséges életmódra nevelés feladatai

„Az egészségmegőrzés az emberekkel együtt valósul meg.
Képessé kell tenni az embereket arra, hogy saját egészségük
érdekében aktívan cselekedjenek.”
(Dzsakartai Nyilatkozat)

Cél:

Az egészséges életre nevelés, az egészség megtartására, megerősítésére történő felkészítés.

A 3 – 7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembe véve tervezzük a gondozási tevékenységeket, a mozgásigény kielégítésének feltételeit, az egészség védelmét.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az egészséges életmód, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak megalapozása.
- Mozgásigény kielégítése, és a testi képesség fejlesztése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megerősítése.
- A környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása.

- **Az egészségfejlesztés területei:**
- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás, erőszak megelőzése

-
- baleset – megelőzés és első segélynyújtás

Egészséges táplálkozás:

Alapelvek:

az óvodásgyermek egészséges táplálkozási szokásainak kialakítása, és az óvodai étkeztetés az otthoni táplálkozás kiegészítésének szorgalmazását szolgálja.

Az óvodásgyermek az életének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőség a gyermek egészséges táplálása. Az óvodai étkeztetés napjainkban – minden igyekezet ellenére – sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend – összeállításon), óvodai leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítségével történik (a kiegészítő táplálkozáson) is múlik.

Óvodánk az iskola konyhájáról kapja az ebédet, az étlap összeállításánál figyelembe vesszük az ANTSZ ajánlását.

A gyermekeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer – csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania.

Az alapélelmiszer – csoportok között a következőket tartjuk számon:

- (1)kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs
- (2)gyümölcs, zöldség
- (3)hús, hal, tojás
- (4)tej és tejtermék
- (5)olaj, margarin, vaj, zsír

Nincs azonban egyetlen olyan táplálék, ételféleség sem, amely a felsorolt alapélelmiszercsoportokban található szükséges tápanyagot megfelelő mennyiségben tartalmazná.

Az óvodai élelmezés jelenleg nem tudja biztosítani a gyermekek számára az egész napra szóló élelmiszerek szükségességét, ezért elengedhetetlen, hogy időben tájékoztassuk a szülőket a heti étrendről, hogy otthonukban biztosíthassák a kiegészítést.

Az óvoda és a pedagógus feladatai a helyzet javításáért:

- Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgálja (várakozási időt kerüli). Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítja. Megkedvelteti az ízeket, intenzív rágásra ösztönöz, folyamatosan folyadékot biztosít. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismerteti meg a gyerekeket. Fokozottan ügyel a táplálék érzékeny gyermekek diétájára (a család biztosítja).
- Az óvónak a szülőkkel, támogatókkal közösen hetente legalább egy – két gyümölcs és zöldség napot.
- Tanácsot adnak a pedagógusok (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki: Kerüljék a családi étkezés során a haszontalan ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat. Töröljék étkezési szokásrendjükben a cukrozott szörpöket, befőtteket, kólaféléket, a kekszet, a ropit, a chipset. Szerepeljen a családi étrendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék, és annál több alacsony zsírtartalmú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi (bőr nélkül), barna kenyér.
- Óvodai napirend keretében ismertetik meg az óvónak a dajkával együttműködve a gyerekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel és italfélelégekkel. Az étkezést örömtelivé teszik, jó hangulatot teremtenek az ételek elfogyasztásához.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében alkalmat kell teremteni arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta készítése, gyümölcstál készítés).
- A gyermekek zöldséges kerteket látogathatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérvé teszik még vonzóvá a gyermekek részére az óvó néni. A legvonzóbbak a kóstolók és a salátakészítés zöldségekből, gyümölcsökből.
- Az étkezések során elforduló mindenféle tejterméket kóstoljanak meg a gyermekek. Beszélgetni kell a tej fontosságáról, miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét.

Mindennapos testnevelés, testmozgás

Az óvodapedagógus feladatai a mozgásigény kielégítése és a testi képességek fejlesztésére:

Változatos napi és heti rendben biztosítja a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését. Minden nap szervez mozgástevékenységet (tornaszobában vagy udvaron). Heti 2 kötelező testnevelés foglalkozást vezet. Edzési lehetőséget biztosít a környezet, levegő, nap kihasználásával. Megtervezi a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.

Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1 – 3 órát levegő és napfény edzést biztosít a fokozatosságot betartva. A nyári napirendet az egész napos levegőben való tartózkodásra építi (kivéve az erős napsugárzás miatt a 12 – 15 óra közötti időszak). A mozgás anyagát lásd mozgás fejezetben.

Személyi higiéné

Óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás:

A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére. Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal. A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és a fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. Ezen belül a test tisztán tartásán értjük a bőrt, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiénéjének a mosás, tárolás feladatait is tartalmazza, illetve a közvetlen környezetünk tisztán tartására is hangsúlyt fektet. A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújt. Fokozatosan kialakítja az önállóságot.

Öltözködés:

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében. A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és tevékenységek között. Fokozatosan kialakítja az önállóságot. A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiség és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz. Például: váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő megfelelő méretű cipő, réteges öltözködéshez ruha biztosítása,

Pihenés:

Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban). A

---

gyermek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal. A pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja. Az ágyneműt és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, általában kéthetente és a gyermek minden megbetegedése alkalmával.

Fontos az egészséges tiszta biztonságos környezet megteremtése higiéniai szabályok kialakítása.

Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajka munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiéniai szabályok betartatása a gyermekekkel.

A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sőtán felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira, kirándulásra szülői segítséget kérhet.

A gyermekek szükséglete szerint (szülői bevonásával) speciális szakemberek bevonásáról gondoskodik, az óvoda orvosa, védőnője, szakszolgálatok segítségével.

A Nevelési Tanácsadó logopédusával konzultál, aki hetente egy alkalommal tart foglalkozásokat óvodánkban. A nevelési év elején a logopédus felméri a beszédhibás gyermekeket, és az órarendjében a fejlesztési foglalkozásokat megtervezi.

A Nevelési Tanácsadó pszichológusával, egyéb szakemberével kapcsolatot tart, aki szükség esetén fogadja és megvizsgálja a fejlődésben akadályoztatott gyermekeket, javaslatot ad az egyéni bánásmódra és a fejlesztésre, valamint speciális terápiára fogadja őket. Az óvodapedagógus a javaslatokat beépíti az egyéni fejlesztési munkába.

Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Alapelvek:

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodán kívül a gyermek elítelt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezése lehet az óvodapedagógus, de lehet maga a gyermek is (valamilyen aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével, stb. párhuzamosan.

Fontos: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és vélemény – nyilvánítás.

A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazzuk:

- Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás, (lebernulás), szabad mozgás, jókedv, veszélyek (napozás, növényzet), értékek: füstmentesség, pormentesség, szabad légzés, erő kifejtés, sok mozgás.
- Városi, falusi élmények megbeszélése: az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az áruházak levegője, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, utazás, tömegközlekedési járművön, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó higiénia szokások.
- Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, szórakozó helyek füstje, gyárkémiények füstje, füstmérgező balesetek, a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás
- Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan. Károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját, másokat is károsít, zavarja azokat akik beszívják a dohányfüstöt, kellemesebb a füstös levegő helyiségben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a helyiség szellőztetése).
- Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős szeretnék lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).

A bántalmazás, erőszak megelőzése

Alapelvek

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és / vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének,

---

túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás, és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Figyelembe kell venni ennek megítélésénél, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrások tekintetében. Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének, vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva megsértése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt – bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyermek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.).

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság időelteltesítése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegyenyítés, állandó

---

kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása.

Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem és fülét más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezik.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha a gyermek bántalmaz egy gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl – ismételt – fizikailag, lelkiileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövet egyaránt kapjon megfelelő segítséget.

Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt. A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

- Az óvoda ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetve leggyőzelemre. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez.
- A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatni kell a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről (óvodavezető), valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshet fel. A kisgyermek minden érzelmi cselekvéssel kapcsolatosan „érzékeny”. Nemcsak az érzelmi és fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az érzelmi cselekmények látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken megbeszélési anyagként alkalmazzuk az érzelmi sugárzó tömeghírközlések, filmek kivételét is.

Baleset – megelőzés és első segélynyújtás

Alapelvek:

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások; egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhet lenne. A gyermekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ki is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felhívás értesítése) a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyermekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.

Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képpolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

A védő-óvó elírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni.

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó elírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatokat az SZMSZ –ben kerültek rögzítésre. Első segélydoboz a csoportszobában található.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Kulturáltan étkezik.
- Helyesen használja az evőeszközöket.
- Önállóan használja a vécét.
- Önállóan és helyesen mos kezét, száját öblít, fogat mos.
- Szükség szerint használja a zsebkendőt.
- Helyesen, megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját helyre rakja.
- Szívesen kezdeményez mozgásos játékokat, szívesen vesz részt benne.
- Az egészségfejlesztés szempontjait, alapjait ismeri.

- Ismeri a környezetünket és egészségünket károsító, ártalmas hatásokat (média, alkohol, dohányzás).

2. 2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Mindennapi pedagógiai tapasztalataink igazolják, hogy az azonos életkorú gyermekek között is eltérések vannak személyiségük fejlettsége között. Az egyén boldogulása függ attól, hogy rendelkezik-e az önelemzés, önértékelés és az önfejlesztés képességével.

Nevel munkánkban fontos, hogy mennyire tudjuk engedni és elfogadni a gyermekek önálló törekvéseit. Hol vannak az ésszer korlátok, amelyen túl a gyermek már sérti a csoport többi tagjának érdekeit.

Célunk:

A sz kebb és a tágabb környezetükben eligazodó, önértékesítő, egészséges önbizalommal rendelkező, kapcsolatokat kialakító, együttműködő és alkalmazkodó gyermekek nevelése.

Beszoktatáskor olyan módszerek, eljárások alkalmazása, amelyek megkönnyítik a gyerekek alkalmazkodását a megváltozott körülményekhez, biztonságot, és nyugalmat ad.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Óvodába lépés előtti családlátogatás szervezése a beiratkozott gyermekeknél.
- Biztonságos, családi, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör biztosítása. Az óvoda vonzóvá tételével minden kisgyermekkel éreztetik a régi óvodások, hogy várták, és örülnek az érkezésének. Az óvodapedagógus kiemelt figyelmet fordít arra, hogy pozitív érzelmi hatások érhessenek már az előzetes óvodalátogatásuk során.
- A gyermekek beilleszkedésének segítése az óvodapedagógus, és a dajka, gondoskodó, szeretetteljes magatartásával.
- Neveljük gyermekeinket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Pontos, körülhatárolható szokás és normarendszer kialakítása, mely növeli a gyermekek biztonságérzetét.
- Közös élményre épülő, közös tevékenységek gyakorlása.
- A természet szépségeire való rácsodálkozás, az emberi környezetben megmutatkozó jóra,

---

szépre, tiszteletre és becsületre való hajlam kialakítása.

- A gyermekekben megfelel önfejelem, önbizalom, önértékelés kialakítása.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése megfelel szakemberek közreműködésével, az esélyegyenlőség biztosítása.
- Egyéni fejlődési ütemük figyelembe vételével szocializációjuk segítése.
- A gyermekek minél gazdagabb kapcsolatrendszerének kialakítása.
- A konfliktus helyzetek megfelelő kezelésének segítésére drámajátékok alkalmazása.
- A magyar nép és hagyományával való ismerkedés.
- Ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- Társas kapcsolatok nyomon követése és szociometriai felmérés készítése, értékelése, feladatok kijelölése (középső és nagycsoportos korú gyermekeknél).

Az értékelés és jutalmazás:

Cél:

A gyermek helyes megnyilvánulásainak kialakítása, pozitív motiváció biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

Az értékelést fontos személyiség és közösségalkotó tényezőként alkalmazza. Az óvodában a pozitív értékelés az elsődleges: a jutalmazás és ennek elengedezett formája a biztatás. Ezzel erősíti leginkább a gyermek helyes megnyilvánulásait, és ezzel alakítja ki a pozitív motivációkat. Használja a szociális tanulásban rejtező lehetőségeket, lehetőséget tesz a helyes viselkedési normát, a mintaként szolgáló cselekvések, a kommunikáció, együttműködés megismerését.

A gyermek szóveges, átfogó értékelését az óvodapedagógusok elvégzik évente minimum két alkalommal a gyermekeként vezetett személyiségi lapon, méréseik és megfigyeléseik alapján. Elsődleges mérési eszköz a tudatos megfigyelés, a gyermeki tevékenységek és produktumok vizsgálata. Ezekből kiindulva fejlesztési tervet készít az óvodapedagógus.

A gyermekek jutalmazásának elvei és formái: Az óvodában alkalmazott jutalmazás verbális és nonverbális kifejezések és kommunikációs eszközök, érzelmek kifejezése, kiemelt – megtisztelő feladatadás, kedves tevékenység biztosítása. A jutalmazás mindig konkrét, a gyermek számára

---

érthet , a társak számára is motiváló hatású. Tárgyi jutalmazást nem alkalmaz.

Figyelmeztet intézkedések az életkori sajátosságokból fakadóan mindig pozitív irányba ható mintaadás, áttétel, motiválás, megbeszélés, szélsőséges esetben tevékenység megállítása. Elkülönítés (csoport területén), étel, tárgy vagy szeretetmegvonás nem alkalmazható. Mindig a gyermek viselkedésének közösségellenességére irányul. A pillanatnyilag adott magatartást, cselekvést ítéli el és nem a gyermeket.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek aktívan vesznek részt a közös tevékenységekben.
- Fogadják el az egyes tevékenységek által megkívánt magatartási formákat.
- Viselkedjenek tisztelettel a felnőttekkel és társaikkal szemben.
- Bizalommal forduljanak a velük foglalkozó felnőttekhez.
- Alakuljon ki szabálytudatuk és vállalják tetteik következményeit.
- Társas kapcsolataikban egyszer konfliktusaikat legyenek képesek megoldani, kompromisszumot kötni.
- Élményeiket és gondolataikat egyre könnyebben és árnyaltabban, választékosabban fogalmazzák meg, az udvariassági formák betartásával, hogy ez által alkalmassá váljanak a másokkal való együttműködésre.
- Értsék meg és tartsák tiszteletben társaik közötti különbségeket.

2. 3.AZ ANYANYELVI ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS

Az anyanyelvi nevelés valamennyi óvodai tevékenységforma keretében megvalósul, mert a nevelés eszközeinek, és a gyermeki tevékenységrendszernek is tartalmát képezi.

Változatos formában, komplex módon, sok beszélgetéssel, játékkal, a spontán helyzeteket is kihasználva gazdagítjuk óvodásaink kifejező képességét, bővíjük szókincsét, verbális kifejező képességét.

Cél:

Olyan gyermekek nevelése, akik szabad önkifejezésre képesek, meg tudják fogalmazni élményeiket, tapasztalataikat, kialakul tanulási vágyuk, képességük, kreatív személyiségük.

Az anyanyelvi nevelés során a magyar nyelv szeretetének, megbecsülésének kialakítása, továbbá a természetes beszéd és kommunikációs kedv ösztönzése, fenntartása.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermekek értelmi képességeinek fejlesztése (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem, akarat, gondolkodás).
- Szabad önkifejezés, közlési vágy, kapcsolatteremtési készség, egymás meghallgatásának el segítése.
- A gyermekek kommunikációs, metakommunikációs képességének fejlesztése.
- Szókincsb vítés, alapozó funkciók megteremtése.
- Anyanyelvi játékok alkalmazása.
- Sokoldalú több érzékszervre ható tapasztalatszerzés lehet ségének biztosítása (természetes környezetben, különböz tevékenységekben és élethelyzetekben).
- Mindennapos mesehallgatás biztosítása, bábszínház, könyvtár, színvonalas el adások látogatása.
- Differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztés.
- Egyéni adottságok, hajlam, rátermettség, kiemelked képesség felfedezése, ünnepeken, rendezvényeken, versmondó, mesemondó versenyeken való részvétel.

A gyermek számára biztonságos, inger gazdag környezetet teremtünk, ahol lehet séget biztosítunk, hogy kibeszélje magát. Az óvón kérdéskultúrájával beszédre, gondolkodásra készíti a gyermekeket. Kérdéseire folyamatosan választ kap, szabad önkifejezési vágyát érvényesítheti. Körültekint odafigyeléssel további beszélgetésre ösztönözzük a gyerekeket. Spontán és tervezett helyzetek (beszélget kör, önálló mesemondás) kialakításával segítjük gondolataik kifejezését. Pozitív mintaadással és szabályközvetítéssel (javítgatás elkerülésével) fejlesztjük beszédkultúrájukat.

A beszédfejl désben lemaradt gyermekek fejlesztését szakképzett logopédus végzi.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Beszédük jól érthető legyen, mondatainkban jelenjenek meg a fő nevek, igék, melléknevek, számnevek.
- Megfelelő tempóban, hangnemben, hangsúllyal beszéljenek kifejezve érzelmeiket, gondolataikat.
- Beszédükben jelenjenek meg az elvont fogalmak, és az ok – okozati összefüggéseket jelölő szavak.
- Mutassanak érdeklődést az új, és ismeretlen kifejezések iránt.
- A könyveket szívesen nézegessék, meséljenek a képekről, élményeiket képi ábrázolásban jelenítsék meg.
- Tudjanak rövid történeteket, szöveget visszamondani.
- Alakuljon ki nyelvi fejlettségük, írás, olvasás iránti érdeklődésük.

III.AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

3.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Változó világunkban a pedagógus személyisége megkívánja a komplex, rugalmas látásmódot, így az új dolgok iránti elfogadáshoz a bátor, kezdeményező, kipróbáló, új iránt fogékony személyiség megléte szükséges. A nevelési munka középpontjában a gyermek áll, kulcsszereplő az óvodapedagógus, akinek elfogadó, segítőkész, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekeink számára. Személyisége, viselkedése, szakmaisága fontos feltétele az óvodai nevelésünknek. A gyermek szeretetszükségletét kielégíti, mellyel számára biztonságérzetet nyújt.

Megértő, türelmes, érzelmileg elfogadó partneri szerepet töltünk be az együttnevelésben. Kommunikációnkat minden partnerrel a kölcsönösség jellemzi. Követelményünk és elvárásunk, hogy elítéltektől mentesen közeledjünk a különböző kultúrájú családokhoz.

Ezeken túl meghatározó személyiségjegye kell, hogy legyen a demokratikus nevelési stílus, amely ösztönzi a gyermekek kezdeményezéseit, messzemenően figyelembe veszi a szükségleteiket, épít a

---

gyermekek más forrásból szerzett tudására. Alapelvei az elismerés, a dicséret, az elfogadás. Körülötte a légkör oldott, bizalom teli, barátságos, melyre jellemz a csoport érzelmi kiegyensúlyozottsága, a közepes vagy alacsony zajszint, az elmélyült játék, figyelmes viselkedés.

Figyelembe vesszük a gyermeki esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód biztosításának követelményét. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez speciálisan képzett szakemberek közreműködését vesszük igénybe.

A dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítjének tekintjük, egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre.

Nevelő munkánk során a dajka és az óvodapedagógus tevékenységét összehangoltá kell tennünk. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelően tájékoztatva legyen az óvoda és az óvodapedagógusok nevelési elképzeléseiről, módszereiről. A pedagógiai programnak megfelelően kell tevékenykednie. Az együttműködés, a munkamegosztás tudatos folyamat, melyet rögzíteni és a munkatársi értekezleten tudatosítani kell.

A dajkai munka szerepváltása csak az óvodapedagógusi munka szerepváltásának kontextusában értelmezhető.

Munkáját a gyerekek napirendjéhez igazítva, az óvodapedagógusok irányítása mellett végzi, egyértelműen elkülönítjük mely esetben kompetens, mely esetben segít a szerepkörük.

A dajka kompetens szerepkörtölt be:

- az óvoda óvó – védő funkciójának teljesítése során,
- a gyermekekről kapott információk feletteseivel való továbbításában,
- az óvoda vagyon- és állapot védelmében,
- a névre szóló, hitelesített munkaköri leírásban rögzített feladatok önálló, szakszerű teljesítésében,
- minden olyan esetben, amikor feletteseivel, - óvodavezető, óvodapedagógus munkaköréből adódó, „Egyéb rendelkezések” alatt feltüntetett feladatokkal bízzák meg,
- saját szakmai és önképzésében,
- megszerzett szakmai ismeret- és tudásanyagának a gyakorlati munkájába való beépítésében,

-
- munkakapcsolatainak kiépítésében, ápolásában,
  - saját élmény tapasztalatainak átadásában,
  - saját elfogadó attitűdjének kiépítésében,
  - lelki egészségének védelmében.

A dajka segít szerepkört tölt be:

- az óvoda alap- és kiegészítő feladatainak teljesítésében,
- az óvoda nevelési - személyiségfejlesztési funkciójának betöltése során,
- az óvoda minőségi szolgáltatást nyújtó feladatainak ellátása kapcsán,
- az óvoda által kitűzött minőségi célok elérésében,
- a gyermekek hátránykompenzálásának folyamatában,
- a gyermekek egyéni bánásmódot igénylő feladatellátása során.

A nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája elengedhetetlen a feladataink megvalósításához.

Fontos, hogy mindannyian a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásában résztvevő különböző szakemberekkel jól együttműködjenek.

Nagyon fontosnak tartjuk az önképzést, és a továbbképzést. Irányultságát a szakmai elvárásoknak, partneri igényeknek megfelelően határozzuk meg.

3.2. TÁRGYI FELTÉTELEK

Az óvoda objektív feltételrendszerének a fejlesztése az óvoda évenkénti költségvetési keretének a függvénye, melyet a Fenntartó Önkormányzat a mindenkori gazdasági helyzetnek megfelelően biztosít.

Udvarunk teret ad a gyerekek nagy játék-, és mozgásigényének kielégítéséhez. Fűves területén a mozgásfejlesztési eszközök változatos játéklehetőséget biztosítanak óvodásaink számára.

Csoportszobánk berendezését úgy alakítottuk ki, hogy megfeleljen a gyermekek testméreteinek.

Játékeszközeiket a belső igényeknek megfelelően, önállóan választhatják ki, mindezek biztonságukat, kényelmüket szolgálják, melyek változatos színükkel, formájukkal, harmóniát

---

sugároznak a környezetükben. Párhuzamosan végezhet tevékenységekhez biztosított a megfelelő eszköz és a szabad választás lehet sége.

A szül kkel való kapcsolattartás érdekében a fogadóórát, és a megbeszéléseket az irodában tartjuk.

3.3. HETIREND

A heti rend a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugodt légkört teremti meg az óvodai csoportban. A heti rend és a napirend biztosítja a szokásrendszer segítségével a gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődését, és lehet séget nyújt az óvodások napi életének megszervezéséhez, melyet az egész nap folyamán óvodapedagógus irányít. Figyelünk arra, hogy minél rugalmasabb és alkalmazkodóbb heti rendet állítsunk össze. Jusson idő a gyermeki tevékenységek, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság a helyzethez való alkalmazkodást segíti elő, hogy a heti rend a gyermek észrevétlen szabályozója legyen.

Szabadon dönthetünk abban a kérdésben, hogy a komplexitás keretében mely tevékenységeket és szervezeti formákat választjuk a gyermekek fejlesztése érdekében az egyes napok folyamán. Igyekszünk a gyermekekbe felkelteni és fenntartani az önálló tapasztalatszerzést, a megismerés igényét és a próbálkozás örömeit. Ennek érdekében indokolt esetben használjuk az IKT eszközöket is.

A heti rend életkortól függően naponta biztosítja a tervezett és rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó, szervezhető a kezdeményezés kötött vagy kötetlen formában. Heti 2 alkalommal minden korosztály számára kötelező a testnevelés foglalkozás. Mozgásfejlesztő szabályjátékot a mindennapos testnevelés keretein belül a gyermekek részképességeinek fejlesztésére törekedve szervezünk. A mesehallgatás mindennapi tevékenység.

A felajánlott, választható témakör tartalmát, tevékenységet úgy alakítjuk, hogy naponta folyamatosan legyen lehetőség a tematikai tevékenységekre, amelyek a szabad játék keretein belül szervezhetőek.

3.4. NAPIREND

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek életrendjét, id beosztását. A napirend biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai környezet megteremtését. Lehető teszi a szabad levegőn való tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenység szabad kibontakoztatását. A gyermek fejlődését biztosító feltételek az együttműködési képességét, feladattudatát fejlesztik, növekedési id tartamú csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg, melyet a csoport és a gyermek egyéni igényeinek megfelelő módszerek, eljárások alkalmazásával tervezünk.

A napirenden belül a legtöbb időt a játék kapja. Mindez biztonságot jelent a gyermek számára. A napirend igazodik a célokat szolgáló feladatokhoz, figyelembe veszi a csoport szokásait, igényeit.

Érkezéstől az udvari játékig

A gyermekek érkezése, fogadása.

Szabad játék.

Mozgásfejlesztés (kötelező, vagy kötetlen)

Felajánlott, választható, vagy kötelezően választható tevékenységek.

Mese-vers kezdeményezés.

Tízórai, gondozási teendők ellátása.

Hagyományok ápolása, születés és névnapok megünneplése.

Élményszerző séták, kirándulások, közös megfigyelések.

Szabad, mozgásos játék az udvaron.

Udvari játéktól az ébredésig

Naposi munka feladatainak elvégzése.

Ebéd, gondozási teendők.

Pihenés-alvás előtti mese, altatódal.

Alvás-pihenés – folyamatos ébredés.

Ébredést l hazaindulásig

A csoportszoba rendjének helyreállítása.

Uzsonnázás, gondozási teend k ellátása.

Játékos egyéni képességfejlesztés.

Játéktevékenység.

Szabad, mozgásos játék az udvaron.

Találkozás a szül kkel, szükség esetén rövid információcsere a gyermekr l.

Az id optimális kihasználása érdekében nyári id szakra más napirendet alakítunk ki.

3.5. NEVEL MUNKA TERVEZÉSE

Cél:

Tudatos, tervszer a gyermekek fejlettségének megfelel nevelési terv készítése.

Formailag:

A tevékenységközpontú csoportnaplót használjuk.

A gyermekek személyiséglapját külön dossziében lef zve vezetjük.

Tartalmilag:

Az év elején készített helyzetelemzésnek, illetve a személyiséglapon rögzített fejlettségi szintnek kell alapot adnia a gyermek differenciált fejlesztéséhez

IV. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

„Játszom én és táncolok,
látszom én, mint sok dolog.
Látszom fénybe és tükörbe,
játszom egyre körbe-körbe...”
(Kosztolányi Dezs)

4.1. JÁTÉK

A játék a fejlődésnek természetes közege, alapvető tevékenységi formája és leghatékonyabb eszköze. A játék legyen az öröm és élmény forrása az érzelmi hatások feldolgozásának lehetősége.

A játék komplex tevékenység, melyet tudatosan felhasználunk a nevelés folyamatában céljaink eléréséhez. A játék, mint domináns tevékenység magában hordja a másik két tevékenység elemeit is (munka, tanulás). Motivuma az öröm, a bánat, a kaland feszültsége, az erőpróbálgatása, az önkifejezés és kommunikáció igénye. Olyan körülményeket teremtünk, amelyben a gyermekek fogalomalkotása fejlődik, a magyaros mondatalkotás, és a szóbeli kapcsolatteremtés lehetőséget biztosítjuk.

Gyermekeink szükségletei, érdekei és igényei szem előtt tartásával törekszünk arra, hogy játéktevékenység közben jól érezze magát.

Gyermekeink a játékban kiélhetik, kipróbálhatják, feldolgozhatják és gyakorolhatják az életben előforduló szituációkat, élményeiket. Ugyanakkor megoldási módot kapnak bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhatnak, kiélhetik szorongásaikat, problémáikat, és feldolgozhatják kellemes és kellemetlen élményeiket.

A játékhoz szükséges feltételek:

A nyugodt, derűs, szabad játékhoz szükséges feltételeket folyamatosan biztosítjuk a gyermekek

---

sámára. A légkör kialakítása során vidám, nyugodt, barátságos, családias, elfogadó, felszabadult hangulatot teremtünk.

A csoportban vannak kialakított állandó játszóhelyek, amelyeket a gyermeki igényeknek megfelelően a gyermeki ötletekre alapozunk.

A játék színtere nem szűkül le a csoportszobára, igyekszünk minél több lehetőséget megragadni az udvaron való tartózkodásra, a szabad levegőn történő tevékenységekre. Itt is közvetlen kapcsolatba kerülnek a gyerekek a különböző anyagokkal (víz, homok, kavics, ágak). Formálhatjuk azokat, tevékenykedhetnek velük, felhasználhatják játékiényüknek, ötleteiknek megfelelően.

Minden játékhoz, tevékenységhez önálló tapasztalatszerzéshez biztosítjuk a szükséges eszközöket, az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelően. A gyermekek számára hozzáférhető helyen, átlátható rendszerben helyezük el az eszközöket és a játékszereket. Olyan szokásrendszert alakítunk ki, amelyben a gyermekek az eszközöket önállóan használják és helyezik vissza a helyükre. Ezáltal alakítjuk igényességüket is.

Az óvón indirekt irányítással, tudatos jelenléttel, támogató, serkentő magatartással biztosítja, hogy a gyermekek szabadon valósíthassák meg elgondolásaikat élményeik, érzelmeik, fantáziájuk szerint. A játék stimulálása érdekében problémát vet fel, választásra készítet megjegyzéseket tesz, eszközhasználatra ösztönöz, ötletet ad (nem konkrét) vagy serkenti kidolgozását. Szükség esetén segítséget és példát, mintát nyújt. Szabályjátékokat irányítja, irányíthatja.

A pedagógusok, a pedagógiai munkát segít munkatársak, és a szülők feladata is, hogy a gyermeknek a szabad játékhoz való jogát biztosítsa.

Szükséges a folyamatos megerősítés, segítségadás, a konfliktusok feloldásának segítése, és az eszközök biztosítása. A gyermekek szabad játéka leggyakrabban közösségi játék, de tisztelnünk kell az egyedül játszókat is. A szabad játékba csak az adott gyermek és szituáció ismeretében avatkozhatunk be.

Játékformák:

- Gyakorló játékok
- Konstruktív játék
- Szimbolikus játékok (színel , szerep, fantáziajáték, bábozás, dramatizálás, alkotójátékok, barkácsolás)

- Szabályjáték

Kiscsoportban a gyakorló játék a legjellemzőbb, de nagy hangsúlyt kapnak a szimbolikus játékok, melyek fokozatos bővítésével érhetjük el a nagycsoportosok által kedvelt szerep- és szabály játékok kialakulását.

A pedagógus által kezdeményezett játék:

Gondoskodunk az adott feltételek, körülmények biztosításáról, rugalmasan kezeljük és korosztálytól függően, a gyerekekkel határozzuk meg:

- a célt,
- a témák, a helyek alternatíváit,
- a felhasználható eszközök többségét,
- a szabályokat.

A gyermek szabadon választ:

- a részvételben,
- a felkínált szerepben,
- a játéksituáció elfogadásában,
- a játék idejében,
- játszótársat.

A kezdeményezett játékokban együtt játszunk a gyermekekkel.

Játéksegítő módszereink szituációtól függenek. A gyermekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezhetjük, hogy a gyermekek problémamegoldóak, az óvón irányítása legyen játékos követő, szemlélő, hagyja a gyermekeket cselekedni. A játéktémához kapcsolódva – ha szükség van rá – az óvón legyen játékkezdő, modellnyújtó. Ebben támogató, ösztönző, engedő és elfogadó játszótárs. Segíti azok játékát, akik ötletszegények, kevésbé kreatívak.

Szükség esetén avatkozunk be a játékba, például, ha a gyermekek veszélyeztetik egymás testi épségét, vagy ha agresszívak egymással, szóbeli kommunikációjuk nem megfelelő.

A nevelés folyamatában nemcsak közvetlenül és indirektan irányítunk, hanem magatartási mintát is nyújtunk. Fontos, hogy mit és hogyan mondunk, hogyan viselkedünk, öltözködünk.

Programunk teljes egészében a játéktevékenység köreire épül, megkülönböztetve a szabad játék

---

tevékenységeit, és az óvón által felajánlott tevékenységeket, melyek a szervezettebb játékos tanulást jelentik, és tervszeresen el készítettek, és felajánlottak. A gyermek személyiségének sajátosságait megfelelő módszerekkel sokoldalúan els sorban játékba ágyazottan, változatos tevékenységekkel fejlesztjük.

Az önmagában is élményt jelent játék alapozza meg a hatékony tanulást.

4.2. JÁTÉKBA ÁGYAZOTT TANULÁSI TEVÉKENYSÉGEK

4.2.1. Küls világ tevékeny megismerése

„A természet anyai simogatása nélkül nem alakulhat ki egészséges személyiség. A mi feladatunk, hogy megtervezzük azokat az alkalmakat, amelyek során a gyermek rácsodálkozhat a természet szépségeire, összhangjára, tapasztalhatja a kölcsönös el nyöket s maga is tehet azért, hogy kellemes környezetben éljen.”

A gyerekeket körülvev természeti és társadalmi környezetr l lehet séget biztosítunk az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, ezek feldolgozására.

Az információ szerzés sokoldalú biztosításával gyarapítjuk az aktív és passzív szókinésüket. „Optimális” helyrajzi adottságunk el segítik, hogy természetes környezetben tevékenyen tapasztalhassanak folyamatosan a gyermekeink.

A környezet feltérképezése után változatos tevékenységeket szervezünk, melyeken keresztül tapasztalatokat gy jthetnek, szerezhhetnek a természeti és társadalmi környezetr l.

Fontos feladatunk:

- séták, kirándulások szervezése a szabad természetben,
- közvetlen környezetükben a természetsarok kialakítása, amely alkalmas a megfigyelésekre,
- a község adta lehet ségek maximális kihasználása: mez gazdasági kertek látogatása, orvosi rendel , boltok, posta, munkahelyi látogatások.

A környezeti nevelés színterét nehéz szétválasztani a többi nevelési területt l, szinte körbefogja azokat, ezért az évszakok témakörét alapul véve tervezzük és szervezzük az óvodai életünket. A négy évszak ritmikusságára, változásaira, a hónapok aktuális eseményeire építünk. Feladatainkat a gyermekek spontán érdekl désére alapozva, illetve korosztálynak megfelelő en a gyermekekkel

---

együtt tervezzük meg. A gy jt munkába a szül ket is aktívan bevonjuk. tervezésünk során a környezeti nevelés szorosán összekapcsolódik a matematikai ismeretszerzéssel, hiszen nagyon sok matematikai jelleg tapasztalatokat szereznek a gyerekek, és ezeket a többi tevékenységekben is alkalmazzák. Ezáltal alakul ítéel képességük, fejl dik tér-, sík-, és mennyiségi szemléletük.

Komplex foglalkozásaink magukban foglalják a testápolástól a közlekedésig, a családtól a helyes viselkedésig mindazt, ami a gyermeknek támpontot nyújthat a környezetében meglév szabályok megismeréséhez és gyakorlásához. Ezek a tervezett kezdeményezések, illetve spontán ismeretszerzések a nap bármely szakában megvalósíthatóak. Figyelembe vesszük a gyermekek el zetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, nevelési környezet lehet ségeit, korlátait. Tudatosan tervezzük a tevékenység céljainak megfelel módszereket, eszközöket, szervezési módokat. Lehet séget adunk a gyermekek önálló véleményalkotására, döntési képességeik fejl désére, a környezet alakításában.

Környezetvédelem:

Igyekszünk természetszeret , környezetbarát gyermekeket nevelni. Óvodásaink aktívan részt vesznek környezetük tisztaságának meg rzésében (szemetes használat, levélseprés, gereblyezés, virágültetés, bokrok, fák, virágok öntözése, megóvása).

Kirándulások alkalmával tudatosítjuk a gyermekekben, hogy viselkedésükkel ne zavarják az él világ nyugalját. Mindezekkel el segítjük a környezettudatos magatartásuk formálását, alapozását, alakítását.

Az óvodánk közelében elhelyezett szelektív hulladékátrolókhoz a gyermekekkel együtt visszük a szétválogatott hulladékot.

Rendszeresen szervezzük óvodai kirándulásokat. A Tisza Tóhoz, Harsányi kalandparkba, a miskolci és a nyíregyházi vadsparkba, minden gyermek örömmel kirándul.

Óvodánk kalendárium

Október 04.: Állatok világnapja

Feladat: Vadon él állatok megismerése, hasznuk, fontosságuk.

Állatkerti kirándulás, „Farmra” kirándulás.

Állatkert az óvodában-kis állat bemutató

Kutya kiállítás, kecskesimogató

Jelszónk: „Ne félj a bogaraktól, rovaroktól, ismerd meg ket!

December 19.: Madárkarácsony

Feladat: Madárkalács készítése, elhelyezése a kiválasztott fára.

Madáretet k kihelyezése, feltöltése.

Jelszónk: „Védd az állatokat, gondoskodj róluk!”

Március 22.: A víz világnapja

Feladat: A víz fontosságának tudatosítása. Élhetünk-e víz nélkül?

Takarékoskodjunk a vízzel!

A Csincse -patak meglátogatása.

Jelszónk: „Vigyázz a patakok, folyók, tavak, vizek tisztaságára!”

Április 22.: A Föld napja

Feladat: Szép környezet kialakítása, virágok, bokrok, facsemeték ültetése.

Szervezett szemétszedés az óvoda környékén

Értékeink megóvása.

Jelszónk: „Szeresd a fákat, virágokat!”

„Soha ne tépd a vadvirágot, ne törd a fákat, bokrokat!”

„Válassz egy fát, vigyázz rá, gondozd!”

Május 18.: Madarak és fák napja

Feladat: Látogass az erd be

Sétálj ki a természetbe, figyelj meg a madarakat!

Jelszónk: „Ne bánts a madarakat és más állatfajtákat!”

Június 05.: Környezetvédelmi világnap

Feladat: Kirándulások szervezése: Vadasparkba, Tisza tóhoz, Szilvászváradra.

Jelszónk: „Becsüld a jó leveg t, védd a természet és a környezeted értékeit, vigyázz tisztaságára!”

Ünnepek, hagyományok, rendezvények:

A népi hagyományainkat aktuális, komplex módon jelenítjük meg a mindennapi tevékenységekben. Törekszünk az énekes,- mondókás, dramatikus játékok hitelesebb, élményszerbb átadására. Természetes és sokrét módon alkalmazzuk óvodai életünkben népköltészeti értékeinket és népmese hagyományainkat.

Ünnepeink között vannak óvodán belüli és a községgel közös rendezvények.

Óvodai ünnepek, rendezvények:

- szi családi nap
- Bábel adások, meseel adások, interaktív mesedélel ttök
- Mikulás délután
- Adventi készül dés
- Karácsonyi készül dés, Karácsonyi ünnepség
- Farsangi multság
- Húsvét
- Gyermeknap - közös családi nappal összekötv
- Ballagás és évváró ünnepség
- Kirándulások
- Hagyományaink közé tartozik a gyermekek születés és névnapjának megünneplése.

A faluval közös rendezvények:

- Gyermeknap
- Falunap
- Id sek Napja
- Karácsonyi ünnepség

Az év folyamán más aktuális rendezvényeken is részt veszünk a gyerekekkel.

Ezenkívül a szül kkel közös munkadélutánokat szervezünk, ahol a szül k és a gyermekek közösen tevékenykedhetnek az óvoda udvarának csinosításában, különböz foglalkozást segít eszközök készítésében.

Matematikai ismeretszerzés:

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatokhoz juttatjuk a gyermekeket,

---

melyeket tevékenységeikben alkalmazhatnak.

A matematikai nevelés a külső világ megismerésének tevékeny része, az analízis-szintézis, konkretizálás, elvonatkoztatás, problémamegoldó gondolkodási m. veletek alkalmazásának gyakorlati lehetősége. A gyermekekkel a környezet valóságát, a természet törvényszerűségeit és összefüggéseit ismertetjük meg. Megalapozzuk a logikus, problémamegoldó gondolkodást.

Matematikai érdeklődésüket folyamatosan kielégítjük, élményeket, eszközöket biztosítunk a tapasztalatszerzéshez.

Szemléletüket úgy formáljuk, hogy gondolkodási m. veleteik, készségeik, képességeik fejlődjenek.

Megismertetjük gyermekeinket: mennyiségi viszonyokkal, a színekkel, halmazokkal, t - és sorszámnevekkel, egyszeres labirintus játékokkal, ritmikus sorokkal, a pár fogalmával, variációs lehetőségekkel, egyszeres és bonyolultabb társasjátékokkal, a tükörkép fogalmával, a relációkkal, az irányokkal, névutókkal, a kiterjedésekkel, tér és síkmértani formákkal és egyéb geometriai fogalmakkal.

A gyermekek által kezdeményezett játék kínálta lehetőségekben folyamatosan figyeljük ötleteiket, alakítjuk gondolkodásmódjukat. A matematikai nyelv használatával példát adunk a gyerekeknek, amellyel konkrét tapasztalataik megfogalmazására biztatjuk őket. Biztosítjuk a választás lehetőségét a különböző játéktevékenységekben, amelyekben lehetőséget adunk a problémamegoldó, önálló gondolkodásra, szabályalkotásra. Tudatosan figyelünk arra, hogy a gyermekek találjanak megoldásokat egy-egy számukra problémát jelentő helyzetben.

A differenciált fejlesztést mikro-csoportos foglalkozás keretein belül valósítjuk meg, amely alkalmas az önellenőrzésre, önértékelésre.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Megkülönbözteti az évszakokat és a napszakokat.
- Ismeri a színeket, azok árnyalatait.
- Környezetéről elemi ismeretekkel rendelkezik. Tudja lakcímét, testvérei és szülei nevét, születési helyét, idejét.
- Ismeri, betartja környezete közlekedésének legfontosabb szabályait, ismeri a közelben lévő közintézményeket.
- A tárgyakat legalább 10-ig meg tudja számlálni, össze tudja hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Tud a 10-es számkörben bontani, részhalmazokat egyesíteni. Meg tudja állapítani több,

---

kevesebb, ugyanannyi.

- Képes két kiterjedést, vagy mennyiséget egymással egyenlővé, ugyanannyivá tenni, vagy valaminél kisebbet, nagyobbat, többet, kevesebbet létrehozni.
- Helyesen használja a t és sorszámneveket.
- Helyesen használja a térbeli viszonyokat jelentő névutókat.

Képességfejlesztés lehetőségei a külső világ tevékeny megismerése során:

Testi:

- Egyensúlyérzék, finommotorika, nagy mozgások, szem- kéz, szem-láb koordináció.
- Manipulációs készség, gyors reagálás.

Érzelmi-szociális:

- A természethez való pozitív érzelmi viszony, szülő föld, emberek, a táj szeretetre nevelés, tárgyi kultúra értékeinek szeretet, védelme.
- Feladattudat, szabálytudat, kitartás, türelem, ítéletképeség, kapcsolatteremtő képesség, közösségi érzés, másokkal való kapcsolat igénye, testséma, önmaga felismerése.
- Intellektuális érzelmek, együttműködési készség, feladattartás, önálló feladatmegoldás, önértékelés, önellenőrzés.

Értelmi:

- Érzékelés, íz érzék, térérzékelés, idő érzékelés, érzékszervi információkódás.
- Figyelem – koncentrált, - szándékos.
- Formaalkítás, hallási érzékelés, szem fixációs információkódás, tapintásos érzékelés.
- Térbeli helyzetek, cselekvések, színek, irányok, formák, tulajdonságok, méretek felismerése.
- Fogalomalkotás, számfogalom, számolási készség, problémamegoldó gondolkodás.
- Szándékos figyelem, problémakezelés, analízis-szintetizáló készség fejlesztése.

Kommunikációs:

- Beszédkultúra, kérdéskultúra, kifejezőkészség, magabiztos, tudatos, kreatív önkifejezés.
- Választékos nyelvi eszközökben gazdag, kulturált stílus különböző kommunikációs helyzetekben.
- Beszédbátorság erősítése, beszédtechnika fejlesztése, szövegértés, kialakítása, szövegalkotási kedv felkeltése.
- Kommunikációs igény motiválása.

-
- Szókincsb vítés, tiszta artikuláció fejlesztése, verbális fejlesztés, testrészek neve.

4.2. 2. Mozgás

A mozgás a gyermekek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésével gazdagítjuk a szókincsüket, az elvont gondolkodást, és a keresztcsatornák fejlődését segítjük a mozgásformák megnevezésével. Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énképet alakítjuk.

Rendszeres mozgással, egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelő mozgásos játékokkal, és feladatokkal biztosítjuk a gyermekek egészséges életmódjának kialakulását. Ez az eszköze a pszichomotoros képességek, és készségek kialakításának, formálásának, és fejlesztésének is.

A természetes hely- és helyzetváltogatás a gyermekek legalapvetőbb mozgásformája. A mozgásos tapasztalatokból gyökerezhetnek az értelmi műveletek, - egyben az önmagukról kialakított testséma is.

A finommotorika fejlesztésén keresztül több struktúrát is kedvezően befolyásolhatunk, -lateralitás, testdimenziók, térpercepció alakulását is. Ez a szakasz a mozgáskoordináció fejlődésének legintenzívebb szakasza is.

A mozgás szocializációs hatása a következőkben mutatkozik meg:

- A sikeresen elvégzett mozgásos feladat növeli a hatékonyság (kompetencia) érzését, a mozgás feletti kontroll az én-kontrollt erősíti, a mozgásos feladatok kivitelezésére fordított összpontosítás, a figyelemkoncentráció, a kitartás, az erőfeszítésekre való képességet fokozza.
- A társakkal végzett együttmozgás konkrét tapasztalatokat hordoz a gyermek én-határának, a másik észlelésének megtanulásához, végső soron a kooperáció kialakulásához.

A mozgás fejlesztésének területei:

Szabad játék kereteiben végzett mozgásos játékok

Mivel a gyermekek mozgásigénye eltér, fontos, hogy az aktívabb mozgást és a nyugodtabb tevékenységet kedvelő gyermekek is megtanulják az egymáshoz való alkalmazkodást. A célunk az,

hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet.

Fontos, hogy felkeltsük-, fenntartsuk a gyermekek mozgáskedvét, megszerettessük a mozgást. Lényeges a motiváció, a körülmények megteremtése, szabályok kialakítása, a pozitív megerősítés. Ezeknek megfelelően biztosítjuk a megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekhez mind a csoportszobában, a tornateremben. Időjárástól függően a lehető legtöbb időt töltjük a szabadban.

Az eszközök, a módszerek és a tevékenységek kiválasztásánál szem előtt tartjuk a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét, a csoport összetételét és a tevékenységi forma sajátosságait, céljait.

3 – 4 éveseknél a természetes nagy mozgások fejlődését kívánjuk segíteni. A csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket biztosítjuk a csoportszobában, és a tornaszobában.

4 – 5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. A koordináció fejlesztését szolgálják a célba dobó játékok, kugli, ugróiskola, ugrókötelezés, barkácsoló tevékenység is. Az egyensúly fejlesztésére a szabad játékokban a különböző hinták, libikókák, a füles labda, a lépegető alkalmasak.

5 – 6 - 7 éves korban a finommotorika fejlesztésére kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni. A játékokban nagyon sok lehetőség nyílik ennek spontán fejlesztésére, például az ábrázolási technikák gyakorlása során, tépés, vágás, varrás, gyöngyözés vagy legózás, konstruálás stb.

Meggyőződésünk, hogy a kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységekben a gyermek örömmel vesz részt.

Kötelező testnevelés foglalkozás

Heti két alkalommal szervezzük a tornateremben, jó idő esetén, az udvaron. Minden nap lehetőséget biztosítunk arra, hogy az épület és az udvar adottságainak figyelembevételével, óvodai irányítás mellett aktívan kielégítsék mozgásigényüket a gyermekek.

A testnevelés foglalkozások során teremtünk alkalmat speciális gyakorlatok beiktatásával a testi deformitások megelőzésére is (lábboltozat erősítése, gerinctorna).

A játékot, a játékoságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a testnevelésben.

Mindennapos mozgásos tevékenység

A napirend fontos része, mely a gyermekek fejlettségétől függően 5 – 10 percig tart. Megalapozzuk azt az igényt, hogy rendszeresen mozogni jó és szükséges. Középpontban a mozgásos játékok állnak, melyek aktív pihenést jelentenek a gyermekeknek. Kiegészülnek a járás, futó és gimnasztikai gyakorlatokkal.

Teremben, az óvoda egész területén biztosítunk lehetőséget a mozgásra. Törekszünk arra, hogy minél többet tartózkodjunk a szabad levegőn, ahol a legjobban ki lehet használni a mozgásos játékok kooperatív, fejlesztő hatásait.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Szeret mozogni, kitartó.
- Tud ütemtartással járni.
- Képes babzsákkal a fején egyensúlyozó járásra vízszintes padon.
- Tud rövidebb távon egyenes iramban futni.
- Versenyjátékokban betartja a szabályokat.
- Tud helyben labdát pattogatni.
- Kezdeményez mozgásos játékokat.
- Sportmozgások alapelemeit ismeri.

Képességfejlesztés lehetőségei a mozgástevékenység terén

Testi:

- Erő, ügyesség, gyorsaság, összerendezett mozgás, egyensúlyérzék.
- Finommotorika, állóképesség, mozgásigény, nagy mozgások, szem-kéz koordináció.

Érzelmi – szociális:

- Aktivitás, érzelmi motiváltság erősítése, kitartás, szabálytudat, nehézségek leküzdése.
- Közösségi magatartás, kudarc elismerése.
- Önbizalom, önértékelés, testfogalom, testséma, testrészek és funkciók megismerése.
- Oldaliság, a törzs függőleges zónájának kialakítása, önmaga felismerése (tükör).

Értelmi:

- Térérzékelés, téri irányok és viszonyok, alak, forma, szín, méret megismerése.
- Keresztcsatornák, vizuális, tapintásos, hallásos tevékenységek fejlesztése.
- Vizuális időrendiség és ritmus, vizuális diszharmónia fejlesztése.

Kommunikációs:

- Tárgyak, testrészek megnevezése.
- Téri irányok, viszonyok megnevezése.
- Méret, hasonlóság, különbség megnevezése.

- Mozgással és a testsémával kapcsolatos szavak gyakorlása.

4. 2. 3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„Az éneklés az öröm forrása, kedvelt, önfelelt tevékenység, és hogy részt vállaljon a teljes személyiség formálásból” (Kodály Zoltán)

A zenei nevelésnek a gyermek egész lényét át kell hatnia. Óvodánkban a zenei felkészítés kiegészül az óvodai hagyományápolás- népszokások körével.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs m vészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Az ének, zene komplexen kapcsolódik a küls világ tevékeny megismeréséhez. A megismert dalanyag sokirányú nevel hatása mellett jól szolgálja a valóság hangulati elemeinek megérettetését. A zenei nevelés a mesékkel, versekkel és az anyanyelvi neveléssel van a legszorosabb kapcsolatban. A mondókák, a dalok szövegének hanglejtését, ritmusát pontosan követik a gyermekdalok. Az új szavak a szókinccset b vítik, a mozgással egybekötött cselekvések a szavak pontos megértését segítik.

A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös éneklés. Fontos, hogy a gyermekek felszabadultan énekeljenek. A környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet jelentenek a gyermekeknek.

Közben fejlődik esztétikai fogékonyságuk, zenei ízlésük, magatartási kultúrájuk, és mindennapi tevékenységüknek részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásaival.

Éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására napközben bármikor adódhat alkalom. Kiscsoportban legfontosabb feladatunk: a gyermek figyelmének felkeltése, megfelelő hangmagasságú, tiszta énekléssel az egyenletes lüktetés megérettetésé.

- éneklés egy – két gyermekkel

-
- ölbeli játékokkal
  - höcögtet kkel
  - kis hangterjedelm gyermekdalokkal
  - mondókákkal
  - játékos, utánzó mozdulatokkal (helyben)

Középs csoportban feladatunk:

- játékos közös éneklés kisebb csoportban
- bábbal egyéni éneklésre serkentés
- körbejárás elsajátítása
- egyenletes lüktetés megéreztetése járással
- akusztikus inger és a mozgás összekapcsolása (taps, dobbantás stb.)
- utánzó mozdulatok, változatos sorformák játszása

Nagy csoportban feladatunk:

- a csoport tisztán énekeljen, az óvón indítása után egyedül is
- a tiszta éneklés javítása csoportban és egyénileg
- merjenek önállóan dalt választani, egyedül énekelni
- esztétikus kör alakítása, megtartása
- nagy térben mozgó komplikáltabb mozgásformák elsajátítása (Pl. szerepcserés, párválasztós, sorgyarapodós játékok)
- tempó és dinamika összekapcsolása
- zenei kreativitás fejlesztése: karmesteres játékkal, mondókák dallamosításával, kérdés – felelet játékokkal stb.
- nagyobb hangterjedelm dalok, népdalok, énekes játékok megtanítása

Kiscsoportban a kezdeményezések kötetlenek. Középs és nagy csoportban kötetlen és kötött foglalkozásokat tervezünk.

- Az élményt nyújtó közös ének- zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. Folyamatosan b vítjük az ének – zenei eszközeinket (ritmus,- dallamhangszerek, fejdíszek, néptánc ruhák, kend k, kalapok tárházát) amelyeket a gyerekek szívesen használnak.

Zenehallgatás alkalmával lehet ségünk van arra, hogy hangszeres zenei élményt nyújtsunk,

alkalmanként más népek kultúrájából származó dalokat, zenei alkotásokat ismertessünk meg a gyermekekkel.

Mindig az adott csoport fejlettségi szintjét figyelembe véve döntünk arról, hogy milyen formában valósítjuk meg a zenei nevelés feladatait.

Harmonikus mozgás, gyermektánc fejlesztése

Térformák alakítása. Egyszer tánc mozdulatok elsajátítása (pl. forgás, guggolás, taps, sarokkoppantás, egy lépéses csárdás).

Átbújás, sz kül – b vül kör, sorgyarapodó, páros játékok, utánzások.

A fejl dés jellemz i az óvodáskor végére:

- Tud néhány dalt tisztán, helyes szövegkiejtéssel egyedül is énekelni.
- Tud dallamot, vagy ritmusmotívumokat egyénileg visszaénekelni, visszatapsolni.
- Tud társaival térformákat alakítani.
- A zenei fogalmakat ismeri és alkalmazza.
- Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától, tudja mindkett t a dalból kiemelni.
- Megbeszélés, vagy egyéni ötlet alapján az éneklést üt hangszerekkel tudja kísérni.

Képességfejlesztés lehet ségei az ének, zene, énekes játék, gyermektánc terén

Érzelmi – szociális:

- Zenehallgatás – befogadás, zenei ízlés, népi hagyományok ápolása, ismerkedés a klasszikus zenével a szép, - mint esztétikai élmény, egymáshoz való pozitív viszony, érzelmi élet gazdagodjon.
- Alkalmazkodó képesség, együttm köd készség, közösségi érzés fejlesztése.

Értelmi:

- Auditív memória, bels hallás, vizuális memória fejlesztése.
- Dallam felismerés hangszerr l, énekhangról, dallamvisszhang.
- Zenei érdekl dés, téri tájékozódás – keresztcsatornák, zenei kreativitás, zenei improvizáció, pontos szövegkiejtés, tiszta éneklés és artikuláció.
- Testséma, testrészek.

Verbális:

- Hangszín felismerés: zörejangok, különböz hangú tárgyakkal halk hangos felismerés,

---

magas – mély hang érzékelése, megkülönböztetése, felismerése.

- Ritmusérzék, egyenletes lüktetés, környezet hangjainak megfigyelése.

Testi:

- Mozgáskultúra fejlesztés, mondókával, játékos mozgással.
- Egyenletes lüktetés különböző mozgásformákkal.
- Ritmustartás, ritmustapsolás, ritmushangszerek megismerése.
- Mondóka ritmusa.
- Nagy mozgások fejlesztése: gyors – lassú mozgások.
- Egyensúlyérzék és finommotorika.

4. 2. 4. Verselés, mesélés

Számunkra a mese a csend szigete. Pihentet, szórakoztat, táplálja a képzeletet, segít az élmény feldolgozásában. A mesék gerincét a népmesék adják, de az igényes modern, kortárs és klasszikus mesék is helyet kapnak az anyaggyjtésünkben. Fontosnak tartjuk, hogy a mesét többször meghallgatva különböző módszerekkel, eszközökkel dolgozzuk fel, mert ez erősíti a gyermekekben a mese pozitív személyiségfejlesztő hatását.

A nap folyamán többször, de legalább két alkalommal hallgassanak mesét a gyermekek. Lehet séget teremtünk az önálló szöveg, - és mesemondásra.

Kiscsoportban:

- rövid, egyszer állatos meséket,
- rövid verseket, verses meséket
- láncmeséket,
- mondókákat ismertetünk meg a gyermekekkel.

Középs csoportban:

- hosszabb verseket, meséket tanulunk,

-
- önálló versmondásra ösztönözzük a gyermekeket,
  - próbálkozunk a dramatizálással, bábozással.

Nagy csoportban:

- több versszakos verseket,
- verses meséket,
- tündérmeséket, tréfás meséket ismerünk meg,
- hosszabb történeteket memorizálunk,
- dramatizálunk,
- egyéni versmondásra, mesemondásra ösztönözzük a gyermekeket,
- kitalált mesék, vagy történetek elmondására adunk lehet séget.

A kisgyermek életkori sajátosságaiból adódóan versgy jteményeinkben a rövid, tömör, színekkel teli verseket szedjük csokorba. A játékos mozgással összekapcsolt mondókázás, verselés átszövi a gyermekek mindennapjait. Fontosnak tartjuk, hogy a családban is meséljenek, mondókázzanak, verseljenek a gyermekeknek. Az óvodáskorúak irodalmi nevelésében a csupa ritmus, csupa játék, a gyermeki szemléletet sugárzó alkotásoknak van helye.

A dramatizálás, bábozás formálja a gyermekek alkotó fantáziáját. Biztosítjuk az esztétikus el adásmódot, ugyanakkor nem akadályozzuk meg a gyermekeket a bels képük alakításában, fantáziájuk szárnyalásában.

Szókincsüket folyamatosan alakítjuk, gazdagítjuk.

Irodalmi élményeik hatására fejlődnek érzelmeik, értelmi képességeik, és erkölcsük.

Vers és mesemondó versenyeken szerepelnek a tehetséges óvodásaink.

Könyvtárba, bábszínházba járunk a gyermekekkel bízva abban, hogy kultúrkedvel feln ttekké válnak. Rendszeresen bábel adást szervezünk,interaktív el adásokkal.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen mondogat verseket, mondókákat, hallgat mesét.
- Szívesen mesél, bábozik, dramatizál.
- Képr l mondatokban beszél.
- Folyamatosan, összefügg mondatokkal fejezi ki magát.
- Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.

-
- Tud rövid történeteket, szövegeket mondani.
  - Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehet vé teszi számára gondolatai érthet kifejezését.

A képességfejlesztés lehet ségei a vers és mesehallgatás alkalmain:

Érzelmi – szociális:

- Érzelmi biztonságuk kialakítása.
- Érzelmi életük gazdagítása.
- Igazságérzet kialakítása.
- Kapcsolatteremt képesség fejlesztése.

Értelmi:

- Bels képi világuk, fantáziájuk, reprodukció készség fejlesztése.
- Mese megértése, id rendiség felismerése.
- Testrészek ismerete, testséma fejlesztése, dominancia növelése.

Verbális:

- Mozgásos észlelés, tapintásos észlelés fejlesztése.
- Hallás, hangészlelés, auditív emlékezet, beszédrítmus fejlesztése.
- Beszédkedv felébresztése, artikulációs tisztaság, beszédkészség, nyelvi kifejez készség, beszédkultúra fejlesztése.
- Nonverbális készségek.

Testi:

- ritmusérzék, egyensúlyérzék, finom motoros tevékenység: beszéd és mozgás összekapcsolása.

4. 2. 5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, vizuális tevékenység

A rajzolással, festéssel, mintázással, kézimunkával, barkácsolással a gyermekek élmény és fantázia világát gazdagítjuk, képi kifejezésüket, tér, forma, szín, képzeteiket alakítjuk. Gondolkodásukat fejlesztjük, esztétikai érzéküket, érzékenységüket, szép iránti igényességüket, nyitottságukat folyamatosan formáljuk.

Vizuális eszközeink felhasználásával állandó lehet séget biztosítunk élményeik, gondolataik

---

különböz technikákkal történ kifejezésére.

Javasolt technikák:

- Zsírkréta, kréta, ceruzarajz, olvasztott kréta, aszfaltkréta.
- Festés. Vastag, vékony ecsettel, újjal, egyéb eszközökkel.
- Zsírkréta rajz után festés (vegyes technika).
- Nyomatok agyagba, gyurmába (termése, tárgyak).
- Nyomatok dúccal (krumpli, dugó, termés, stb.).
- El hívó, satírozó játék (falevél, fonal, ragasztás papírból, textilb l el zetesen).
- Tépés, majd vágás (vegyesen is).
- Papírbatkolás (gyertya használata).
- Varrás vastag fonallal – hajtogatás, képi elrendezés ragasztással.
- Vágás, hajtogatás díszítése nyomattal, rajzza, festéssel 8karköt , ház stb.).
- téri elrendezés utólagos ragasztással (elé, fölé, mögé, gyermekrajzokból is).
- „Csomagolás” (papírral, fonallal bevonás).
- Testek felület díszítése (dobozok, hengerek, faépít k stb.).
- Festés üvegre, textilre, gipszre, fára, k re.
- Fonalragasztás síkon képi jelleggel.
- Papírcsík hajlítással térbeli formák alakítása.
- Kész képeken vágással (ajtó, ablak nyitása).
- Mintázás nemcsak agyagból, gyurmából, hanem más képlékeny anyagból: szalma, újság stb.
- Mozaik.
- Montaigne, kollázs.
- Viaszkarc.
- F zések, szövések különböz eszközök felhasználásával (termések, termények, növények).
- Kézmes technikák gyakorlása (decupage).

Segítséget nyújtunk egyéni elképzeléseik érvényesítéséhez, önkifejezésükhöz.

A szem - kéz koordinációjukat, finom motorikus képességüket változatos formában fejlesztjük. Olyan élményeket biztosítunk, amelyek segítik önkifejezési vágyukat, alkotó kedvüket. Felfedeztetjük a gyermekekkel környezetük szépségeit. Spontán alkotókedvükre építünk, ebb l bontakoztatjuk ki a vizuális esztétikai alkotóképességüket, kerülve a siettetést. Példát mutatunk a gyermekeknek. A csoportszobában az eszközök elérhet ek a gyermekek számára. A nap bármely

---

szakában rajzolhatnak, mintázhatnak, kézimunkázhatnak és barkácsolhatnak.

Az elkészült munkákat kiállítjuk az öltözőben. Az aktuális témának megfelelően a legszebb gyermekmunkákkal díszítjük az öltözőt és a termet.

Az óvodásoknak kiírt rajzpályázatokra a vállalkozó szellemű gyermekek munkáit rendszeresen elküldjük.

A tevékenységek közben a gyermekek felszabadultan beszélgethetnek, értékelhetik egymás, és saját munkáikat, egymásnak ötleteket adhatnak, énekelhetnek, verselhetnek, mondókázhatnak.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Örömmel, saját kezdeményezésére ábrázol.
- Helyes ceruzafogás és eszközhasználat jellemzi.
- Ábrázolása változatos szín és forma használatot, tagoltságot mutat.
- Tud egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.
- Részt vesz játék-, kellék-, ajándékkészítésben.
- Téralkításra építésre képes.
- Tud különféle technikákkal alkotni, anyagot, témát választani.
- Kialakul az igény az alkotásra, önkifejezésre, környezetalkításra és befogadásra.

Képességfejlesztés lehetőségei a rajzolás, a festés, a mintázás, kézimunka tevékenységeiben:

Érzelmi – szociális:

- Akarati tulajdonságok, igényesség, szép iránti fogékonyság, esztétikai érzelmek fejlesztése.
- Önértékelés, önismeret, önbizalom, testséma, testrészek, keresztcsatornák, pozitív énkép, önfogadás, alkalmazkodási készség fejlesztése.

Értelmi:

- Alakítás, formaállandóság, rajzi kifejező képesség, emlékezet, fantázia, alkotóképesség, észlelési képesség fejlesztése.
- Formák, arányok, méretek, színek, színharmóniák, színárnyalatok fejlesztése.
- Formaérzék, formaismeret, forma képzelet, színérzék, díszítő érzék, irányérzék, mozgásos észlelés, rész – egész látás, tapintás megfigyelési képesség fejlesztése.
- Vizuális memória, ritmus összehasonlítás, szétválasztás, csoportosítás, téri tájékozódás, síkban, térbeli alakzatok felismerése, létrehozása.

Verbális:

-
- Fogalomrendszer, szókincsb vítés.
  - Id viszonyok, tárgyi megnevezések, testfogalom, verbális fejlesztése.
  - Rajzi kifejez készség komplex fejlesztése.

Testi:

- Egyensúlyérzék, finommotorika, kézügyesség fejlesztése.
- Helyes eszközfogás, ülés, testtartás.
- Nagymozgások: szem – kéz, szem – láb koordinációja, mozgás feletti kontroll, mozgás tudatos irányítása, szemmozgatás, szemfíxáció.

V. MUNKA JELLEG TEVÉKENYSÉGEK

Az óvodáskorú gyermek óvodai életében a munka jelleg tevékenységek, a kooperatív tanulási formán keresztül fontos szerepet kapnak.

A gyermekek aktív részvételével, és érdeklődésével a munka jelleg tevékenységekben kreatívan fejlesztjük a gyermekek együttműködési készségét.

A mikrocsoportos formában történő munkamegosztás alapja a tevékenységközpontú nevelési módszer alkalmazásának.

A munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek, készségek kialakítása (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) tevékenységeken keresztül történik.

Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be, ezzel biztosítjuk a munka állandóságát és folytonosságát. Fontos, hogy a gyermekek a munka jelleg tevékenységeket, önként, örömmel végezzék. A munkafolyamat segítse a problémamegoldás, feldolgozás útját.

Feladatunk, hogy a felelős rendszer segítse a szervezési, és összedolgozási folyamatokban a tevékenységek kontrolálását. A tevékenységekhez kapcsolódó, spontán beszédhelyzetekben megjelennek a különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra készítés, kérés, köszönés, dicséret verbális kifejezései), a munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak. A gyermek értékelése differenciáltan, konkrétan, reálisan, önmagához mérten történik.

Önkiszolgáló munka

Az önkiszolgáló munka a gyermekek természetes, mindennapi szükségleteinek önálló kielégítését, valamint környezetünk rendjének meg rzését és helyreállítását jelenti. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés munkát jelent a gyermek számára, az önkiszolgálás során képességek, kialakult szokások adják az alapját a naposi és projekt munkának.

Önkiszolgáló munkák:

- öltözködés, vetk zés,
- testápolás,
- étkezés

Naposi munka

A naposi munka közösségi megbízatás. A naposság feladattudatot feltételez. A naponta választott naposok feladatai lehetnek: az aszalterít leterítése, az étkezéshez szükséges eszközök szétosztása, étkezés után az eszközök összeszedése, az asztal, a mosdó, az öltöz ben a cip k stb.rendbetétele. Óvjuk a naposokat attól, hogy egész nap készülségben legyenek.

Alkalomszer munka

Arra törekszünk, hogy a gyermekek minél nagyobb önállóságra tegyenek szert, egyszer feladatok adásával. Egy részük szabályosan ismétl dik, más részük esetleges.

Ezek lehetnek:

- teremrendezés,
- segítségnyújtás a feln tteknek,
- megbízatások teljesítése,
- ajándékkészítés,
- segítségnyújtás a kisebbeknek, stb.

Felel si munka:

Feladatuk: A reggeli gyülekez id ben, a délutáni hazamenetel idejében a társaik be-ill. kikisérése

Kerti munka

A kerti munka a gyermekeknek olyan közösségi jelleg tevékenysége, amely közben átélik

---

munkájuk természetére gyakorolt hatását, megfigyelhetik azokat a változásokat és eredményeket, amelyek munkájuk során létrejönnek.

A gyermekek alkalomhoz és évszakhoz kapcsolódóan végeznek kerti munkát. Ez is segíti a természet szeretetére, megóvására nevelést.

Évszakokhoz kapcsolódó munkák

- A környezeti témakörökhöz kapcsolódva kérjük a gyermekeket különböző munkákra.
- Száraz gallyak felszedése, falevélseprés.
- Csiráztatás, rügyeztetés.
- Növények ültetése, gondozása, locsolása, stb.

Növénygondozás:

Csoportunkban találhatóak cserepes virágok, melyek gondozásához a gyermekek is segítséget tudnak nyújtani, pl. virágültetés, locsolás.

Feltételek megteremtése:

- Életkorukhoz mért munkalehetőség biztosítása.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése.
- Megfelelő eszközök biztosítása a munkafolyamat zökken mentes lefolyása érdekében.
- Minden olyan munka elvégzése, melyhez kedvük van a gyermekeknek, és az nem veszélyezteteti testi épségüket.

A tevékenységek jellemzői óvodáskor végére:

- Ügyel saját személye és környezete rendjére.
- Munkatevékenységében kitartó.
- Szívesen vállal munka jellegű megbízásokat.
- A munkavégzésnél használt eszközöket elrakja.
- Az étkezést asztalt esztétikusan teríti meg.
- Étkezés után a saját edényeit elrakja.
- Részt vesz teremrendezésben, ágyazásban.

VI. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. Az óvodást a tanulásban természetes kíváncsisága, érdeklődése motiválja. A gyermekek természetes helyzetekben, tevékenységeken keresztül játékosan szereznek ismereteket. A gyermeket tevékenységi vágya ösztönzi a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesz.

Felhasználja a már meglévő ismereteit, kreatív megoldásokat keres, így a gyermek önmagához képest fejlődik. Folyamatosan és fokozatosan várja az együttműködést, a közös játékot, tevékenységet, amit az óvodapedagógus változatos módszerekkel segít.

Tevékenységekben integrálódik a képességfejlesztés, rendeződnek a műveltségterületek, ismeretek. A tanulási folyamatban érzelmeket közvetítünk, az érzelmek bátor nyilvánítására motiváljuk a gyermekeket. Az interaktív közös együttműködéssel, szövegértés, szövegalkotás megalapozásával fejlesztjük kompetenciáikat.

Az ismeretszerzés óvodánkban komplex formában történik:

- Szokások alakítása, utánnézéssel modellkövetés és magatartásformák fejlesztése,
- Spontán, játékos tapasztalatszerzés.
- Cselekvésen alapuló tanulás.
- Gyermeki kíváncsiságra épülő ismeretszerzés.
- Tapasztalatszerzés, megfigyelés, felfedezés.
- Problémamegoldás fejlesztése.

Mindig tartalmaz választási lehetőséget, amely a gyermek egyéni érdeklődésére épít, és lehetőséget ad a szabad önkifejezésre. Személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyermekek személyiségének kibontakozását.

A különböző motiváló hatásokat megfelelő módon használjuk ki a gyermeki önfejlődés

---

inspirálására. Támogatjuk az eltér szükséglet gyermekeket az eltér tanulási stílusok érvényesülésében. Többféle módszertani megoldásban gondolkodunk és mindig az adott helyzetnek megfelelően alkalmazzuk a módszereket.

Így biztosítjuk az óvoda – iskola átmenet megkönnyítését, a differenciálást, az érzelmi légkört, a játék els dlegességét.

Az általunk alkalmazott módszer jellemz i:

A cél sohasem a tanulás, hanem valamilyen konkrét produktum létrehozása.

1. A tanulás, mint kísér eszköz van jelen a produktum elérésére irányuló tevékenységekben.
2. A gyermekek aktív részvételére és érdekl désére épül együttm ködési forma.
3. A konkrét mindennapi életb l vett problémákat közösen oldjuk meg, miközben a gyermekek saját elképzelései is megvalósulnak.
4. A központi téma mindig tevékenységekben vagy tevékenységek sorozatában valósul meg.
5. A tevékenységekbe integrált m veltség tartalmak sokoldalú tapasztalatok során épülnek be a gyermeki tudatba. A megismerés f forrása közvetlen tapasztalás legyen, amely így maradandó tudást biztosít.
6. Az együtt tevékenykedés módszere egyszerre kollektivizál, és individualizál, mert közös tervezéssel, végrehajtással, ellen rzéssel, együttm ködésre, összedolgozásra, munkamegosztásra, kooperativitásra sarkalja a gyermekeket, ugyanakkor lehet vé teszi, hogy mindenki „testhez álló feladatot” válasszon magának.

A fejl dés jellemz i az óvodáskor végére:

- Az egyszer feladatokat megérti.
- Ha a helyzet megkívánja, kivárja amíg rákerül a sor.
- Érdekl dik környezete tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt.
- Feladatai végrehajtásában kitartó.
- Szándékos figyelmének id tartama életkorának megfelelő .
- Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidezésére.
- Korának és képességeinek megfelelő értelmi és érzelmi intelligencia.
- Megfelel szocializáció, szabálytudat, ön- és társselfogadás.
- Kreatív, gazdag fantázia, empátiikus attit d, jó kifejez készség, kommunikáció.

-
- Kitartó, elmélyült a játékban és a feladataiban.
  - Kíváncsi és érdeklőd a körülötte lévő környezet iránt.

VII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A fejlődés folyamat jellegű, amely a gyermek óvodába lépésével kezdődik. A 3 – 7 éves életszakasz feladatainak megoldása az életkori és egyéni sajátosságokból kiindulva, a gyermekek ismeretében történik úgy, hogy előkészítik a következő életszakaszt. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki, szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

Testi (biológiai, szomatikus) érettség:

- A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus, finom mozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségleteit kielégítését szándékosan irányítani képes.

Lelki (pszichés) működések érettsége:

- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a térbeli észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus eltérésnek, a térbeli tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:
  - Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnövekszik a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
  - Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
  - A cselekvés - szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

- Az egészségesen fejlődő gyermek:
  - Értelmez, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajta használ, különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtaikat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
  - Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, születési helyét, idejét, szülei nevét, óvodáját, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szülői lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
  - Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Szociális érettség:

- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre, feljutással és gyermektársaival.
  - Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
  - Feladattudata kialakulóban van, és ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb, szükség szerint kreatív elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A sajátos nevelési igényű gyermekek

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető el a megfelelő fejlettségi szint.

A sajátos nevelési igényű gyermekek intenzív megsegítésének, többirányú kezelésének, integrált óvodai nevelésének és differenciált beiskolázásának problémája az utóbbi időszakban egyre hangsúlyosabb kérdésként vetődik fel. A korai felismerés és fejlesztés gondolata a nemzetközi és

---

hazai köztudatban egyre fokozottabban szerepet játszik, hatása a törvényi változásokban realizálódik.

A sajátos nevelési igény gyermekek nevelésének felvállalásával kielégítjük a községünkben él gyermekek szükségleteit.

A sajátos nevelési igény gyermekek jogai:

A sajátos nevelési igény gyermekek különleges gondozás keretében, állapotának megfelelő pedagógiai és speciális irányú ellátásban részesüljön attól kezd d en, hogy igényjogosultságát megállapították.

A mennyiben a gyermek tankötelezettségét sajátos nevelési igénye miatt nem tudja teljesíteni, attól az évt l, amelyben az 5. életévét betölti, az óvodai nevelési év els napjától kezd d en a fejl dését biztosító, fejleszt felkészítésben vesz részt. A képzési kötelezettség a tankötelezettség fennállásának végéig tart, idejének meghosszabbításáról a szakért i és a rehabilitációs bizottság dönt.

A sajátos nevelési igény gyermek szüleinek joga és kötelessége:

A szakért i vélemény eredménye alapján gyermekét a megfelelő nevelési – oktatási intézménybe írassa.

VIII. AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELMI FELADATAI, SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSE, ESÉLYEGYENL SÉGET SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az egyéni bánásmódról és az esélyegyenl ségr l szóló 2003. évi CXXV. Törvény rendelkezései az irányadók.

Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése. Segítségnyújtás a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejl désének, jólétének, a családban történ nevelésének el segítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történ kiemelésének a megelőzéséhez. Esélyegyenl ség biztosítása, a szociális hátrányok enyhítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

-
- El segíti a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását. Biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tesz.
  - A gyermekeket és családjukat lehetőségeihez képest minél jobban megismeri.
  - A problémákat a hátrányos helyzet okozta tüneteket felismeri és ha szükséges ehhez szakember segítségét kéri.
  - A felzárkóztatást és tehetséggondozást megvalósítja.
  - Egyéni differenciált bánásmóddal a testi, érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődést el segíti, folyamatosan ellenőrzi.
  - Részt vesz az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában, a szűrő részt szükség esetén soron kívül javasolja.
  - A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kíséri, szükség esetén az óvodavezetőnek jelzi a hiányzást.
  - A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájutást javaslatával el segíti.
  - Jó kapcsolatot tart a helyi társadalom gyermekvédelmi rendszerében érintett szervekkel, személyekkel.
  - Az alábbi esetekben fokozottan figyelemmel kíséri a gyermek testi, lelki állapotát:
Ha:
    - fejlődési,
    - beilleszkedési, magatartásbeli zavart észlel,
    - sajátos törődést igényel (dislexia, fogyatékos),
    - egészségügyi problémákat tapasztal,
    - nemzetiséghez tartozik,
    - hátrányos, veszélyeztetett helyzetű szülők egymás közötti kapcsolata rossz,
    - szülő – gyermek kapcsolata nem megfelelő,
    - különleges gondozásban részesül (Családsegítő Szolgálat tevékenysége).

Az óvodavezető feladatai:

- *Képviseli a gyermek és ifjúságvédelmi szempontokat, szervezi, irányítja és személyes részvételével el segíti ezek érvényesülését.*

-
- *A családdal és a pedagógusokkal együtt kiküszöböli a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat, védi ket a testi, lelki, erkölcsi károsodásuktól, illetve ellensúlyozza a veszélyeztetet hatásokat.*
  - A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi programot.
  - Kapcsolatot tart konkrét esetekben a Szakért i Bizottsággal, gyámhatósággal, pártfogókkal, nevel szül i felügyel kkel, rend rséggel, valamint a családokkal foglalkozó szakemberekkel.
  - Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit és ezt a kollégájával megbeszéli.
  - Segíti és szorgalmazza a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézményi szint megállapítását.
  - Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában.
  - Év elején felméri a veszélyeztetett és HH/HHH gyermekeket, nyilvántartja az intézkedéseket, az eredményeket.
  - Szükség esetén családlátogatást végez.
  - Írásban tájékoztatja a szül ket a gyermekvédelmi felel s, és a családsegít személyér l és elérhet ségér l.
  - Segítségére van a szül knek problémáik megelő zésében és megoldásában.

A gyermekvédelmi munka várható eredményei:

- Minden veszélyeztetett, hátrányos helyzet gyermek szerepel a gyermekvédelmi nyilvántartásban.
- Minden veszélyeztetett gyermek családja tájékoztatást kap a támogatás lehet ségeir l, és segítség az ügyeinek elintézéséhez.
- Minden rászoruló gyermek megkapja a jogosultság szerinti kedvezményeket.
- Bizalommal fordulnak felénk a szül k.
- Elfogadják javaslatainkat, segítségünket.
- Segít szolgálatok tanácsait igénybe veszik.

IX. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNY GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE

Célunk:

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. Évi CXXV. törvény szellemében a hátrányos helyzet és a halmozottan hátrányos helyzet, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek:

- esélyegyenlőségének növelése, a hátrányok csökkentése,
- egyéni szükségleteinek megfelelő speciális fejlesztése,
- az iskolai életmódra és az életpálya – építésre való felkészítés.

Feladatunk:

A valamely hátránnyal küzdő gyermekek számára speciális

- személyiségfejlesztés,
- tehetséggondozó,
- felzárkóztató programok szervezése.

Területei:

Az integrált nevelésünk tartalma kiterjed az óvodai nevelés mindazon területeire, amelyek kiemelkedő jelentéssel bírnak a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésében.

1. szervezési feladatok,
2. nevelési testület együttműködése,
3. a pedagógiai munka kiemelt területei,
4. a gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos feladatok,
5. együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel,
6. óvoda – iskola átmenet támogatása,
7. szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés
8. intézményi önértékelés, eredményesség.

1. Szervezési feladatok

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása, valamint teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása érdekében kapcsolatot építünk ki: - védőnői hálózattal
- az e területen működő civilszervezetekkel.
- A gyermekek minél kevesebb óvodai hiányzása érdekében
  - szülői értekezleteken,
  - egyéni beszélgetések alkalmával alkalmazzuk a meggyezés pedagógiai módszerét.
  -

2. A nevelőtestület együttműködése

Óvodánk nevelőtestülete és alkalmazotti közössége rendszeresen tart megbeszéléseket, ahol megbeszéljük az egyes gyermekek fejlődését, az alkalmazott pedagógiai módszereket, további feladatokat. Nyitottak vagyunk a partnerek visszajelzéseire, felhasználjuk azokat a szakmai fejlődésünk érdekében. Fejlesztési naplóban évente két alkalommal rögzítjük a tapasztaltakat, elért eredményeket, hiányosságokat. Ennek függvényében tervezzük meg a következő időszak feladatait.

3. Pedagógiai munka kiemelt területei

A gyermekek óvodai felvételétől, óvodai életének megkezdésétől kezdve a következő pedagógiai eljárásokat alkalmazzuk:

- Anamnézis felvétele az óvodába lépéskor
- Tudatosan tervezett folyamatos és rendszeres tervezési és megvalósító pedagógiai munkával segítjük:
  - Egészséges életmód, egészségtudat, egészséges táplálkozási szokások kialakítását.
  - Szeretetteljes légkörben segítjük az intézményes nevelésbe való beilleszkedést, érzelmi nevelést és szocializációt.
  - Értelmi fejlesztést.
  - Anyanyelvi nevelést, szókinccs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszédészlelés fejlődését.
  - Hátrányos helyzetű gyermek differenciált fejlesztését, egyéni bánásmóddal az esélyegyenlőség megteremtését.

---

4. A gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos feladatok:

- Az óvoda háziorvosa és védőnője rendszeresen vizsgálja a gyermekeket. Ezekon a szűrővizsgálatokon felhívják a figyelmet az esetleges problémákra, a vélhetően szükséges egyéni, illetve szakorvosi vizsgálatokra.
- A szülői értekezletek témái közé beépítjük a tanácsadás lehetőségét a védőnő bevonásával.
- A szociális hátrányok csökkentése érdekében lehetőséget teremtünk a gyermekjóléti szolgáltatások igénybevételére. Aktív kapcsolatot tartunk a szociális ellátórendszerrel.

5. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyeinek növelése, hátránykompenzációja érdekében kapcsolatot építünk az alábbi szervezetekkel:

- Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat
- Védőnői hálózat
- Szakmai szolgáltatók
- Civilszervezetek

Célunk, hogy e szervezetekkel való együttműködés eredményeképpen az esélyegyenlőségi pedagógiai célok megvalósuljanak. A különböző partnerekkel és szervezetekkel való kapcsolatunk, közös munkánk, erőfeszítésünk hozzásegíti a családokat és a gyermekeket a hátrányok csökkentéséhez, az életesély növeléséhez.

6. Óvoda – iskola átmenet támogatása

- Az iskolai életmódra való felkészítés során fokozott hangsúlyt fektetünk a képességfelmérés (4 éves kori mérés) eredményeire, és az abból adódó feladatok figyelembevételével:
  - a motivációra,
  - a minél sokoldalúbb ismeretszerzési lehetőségre, a gyakorlás biztosítására a tanulási képességek megalapozása érdekében,
  - a tudás és az alkotóvágy kialakítására, erősítésére a minél gyakoribb pozitív megerősítés módszerével.
- Szülői értekezleten, egyéni megbeszéléseken tanácsadással segítjük a szülőket az iskolaválasztásban.

-
- A gyermekek számára iskolalátogatást szervezünk.
  - Az iskolákkal kapcsolatot tartunk, és információt cserélünk a gyermekek haladási üteméről.

7. Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

- Az intézményi közösségi életbe való beilleszkedés megkönnyítése érdekében, játszó délelőttöt szervezünk a gyermekeknek, ahol a szülők megismerkedhetnek az óvodával és az itt folyó pedagógiai munkával.
- Minden szülővel személyes, közvetlen kapcsolatot alakítunk ki annak érdekében, hogy
  - a szülők kérdéseikkel, bizalommal forduljanak a pedagógusokhoz és az óvodavezetőhöz,
  - megismerjük a családok szokásait, értékrendjét, a gyermek szociális háttérét,
  - közös rendezvényeinken minél többen vegyenek részt,
  - bekapcsolódjanak az óvoda életébe.
- A gyerekekről fejlődési naplót vezetünk, amelyben az óvodába érkezéstől folyamatosan rögzítjük fejlődésüket. Ebbe a szülők fogadóórán betekinthetnek.
- A tájékoztatás alapjául a fejlesztési napló bejegyzései, a gyermek alkotásai, a nyílt foglalkozásokon való részvétel lehetőségei szolgálnak.

X. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

Az óvodai és a családi nevelés egységének megteremtésére, nevelési partneri viszony kialakítására és megkövetelésére törekszünk.

Az óvoda és a család harmonikus kapcsolatának megteremtése a gyerekek fejlődése érdekében nélkülözhetetlen.

Célunk az óvodai nevelés céljainak elfogadása a családok részéről. A szülői elégedettségnek állandó figyelemmel kísérésével az igények beépülése a nevelési folyamatainkba.

Alapelveink:

- A nevelésben az óvoda ismerje el a család els dlegességét, meghatározó szerepét.
- Az óvón fogadja el a szül t, még akkor is, ha a gyermeknevelésben hiányosságokat tapasztal (ha a gyermek biztonsága nincs veszélyben) tisztelje a szül t!
- Odafordulást, segít szándékot érezzen mindenkor.
- A kapcsolat épüljön kölcsönös tapintatra.

A szül kkel való együttm ködés megszervezése:

- Szül i értekezletek témamegjelöléssel, szül i igény alapján is – SZM értekezletek
- Családlátogatás felajánlása, az anamnézis érdekében.
- Fogadóórák – tájékoztatás a gyermek fejl désér l.
- Nyíltnapok, játék délel ttök, családi napok szervezése.
- Óvodai beiratkozás el tt betekint játszóházi nap.
- Szül k bevonása az óvodai rendezvényekbe: ünnepek, kirándulások, hagyományápolás, családi nap, gyermek nap.
- Az óvoda épületének és udvarának szépítése.
- Folyamatos információnyújtás – rövid napi megbeszélés, szükség esetén, nyílt nap, szül i értekezlet, étrend kiírás, faliújság és online tájékoztatás.

Iskola

Az intézményes nevelés második lépcs foka a kisiskoláskor, amely napjainkban kiemelt figyelmet kap az óvodából iskolába történ átmenetet tekintve.

A körzeti iskolánkkal a Mez keresztési Kossuth Lajos Általános Iskola vattai tagiskolájával folyamatos kapcsolatot ápolunk.

Az iskolában szervezett nyílt napokra és rendezvényekre rendszeresen ellátogatunk a nagycsoportosokkal.

Óvodánk kívüli intézmények

Községi Polgármesteri Hivatal:

Folyamatosság, rendszeresség és kölcsönösség jellemzi a kapcsolatot, amely biztosítja az óvodánk zavartalan jó színvonalon való működését.

Szeretnénk, ha az intézményünkben folyó szakmai munkával megismerkednének, ezért rendezvényeinkre, tanácskozásainkra hívjuk és várjuk őket.

Az együttműködés formái:

- Kölcsönös tájékoztatás, egyéni személyes megbeszélések.
- Értekezletek, tanácskozások.
- Részvétel az óvodai rendezvényeken.

Mezőkövesd és Térsége Nevelési Tanácsadó

Az óvodapedagógusok bármikor segítséget kérhetnek a munkatársaktól a tanulási és magatartási zavarral küzdő gyermekek fejlesztéséhez.

Célszerűnek tartjuk, hogy a Szakszolgálat szakemberei lehetőségekhez képest a gyermeket a saját csoportjában nézzék meg, mert a gyermek magatartási és beilleszkedési zavarai ott mutatkoznak meg.

A logopédus heti egy alkalommal foglalkozik a beszédhibás gyermekek fejlesztésével.

Szakszolgálatok:

A Gyermekvédelmi Intézmény Családsegítő és Gyermekjóléti Központjának alkalmazottjaival az intézményvezető folyamatos kapcsolatot tart.

Köznevelési Intézmények:

- Szlovákiai Bábszínház
- Miskolci Csodamalom Bábszínház
- Helyi könyvtár
- Alkalmankénti interaktív előadások

XI. A HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK ELLENŐRZÉSEI, MÉRÉSEI, ÉRTÉKELÉSEI, MINŐSÉGFEJLESZTÉSI RENDSZERE

Pedagógiai munka értékelése

Az ellen rzés-értékelés célja: A pedagógiai munka segítése és fejlesztése. A hatékonyság, min ség javítás, önképzés és továbbképzés tudatos tervezése.

Területei:

- Óvodai dokumentumok elemzése, ellen rzése
- A mindennapi nevel munka feltételeinek ellen rzése
- A pedagógiai munka ellen rzése, elemzése, értékelése
- Megfelel e az eszközrendszer a pedagógiai céloknak
- A megfelel összhang vizsgálata a nevelés és a fejlesztés különböz területei között
- Az óvodapedagógus gyermeki tevékenységet segít munkájának ellen rzése

A bels ellen rzés feladata az intézményben folyó pedagógiai tevékenységek mérése, elemzése, annak megállapítása, hogy milyen területen szükséges er síteni az óvodapedagógus munkáját. Az ellen rzési tervet a munkatervben rögzítjük, melynek végrehajtásáért az intézményvezet felel s. Az ellen rzés megállapításait ismertetni kell az érintett óvodapedagógussal, azt írásba kell foglalni. Szükség esetén a hiányosságok megszüntetése érdekében intézkedési tervet készítünk.

A gyermekek fejl désének ellen rzése, értékelése

A gyermekcsoport nevelését tudatosan tervezzük, amely mindig a gyermekek fejl dési üteméhez, a spontán helyzetekhez, aktualitásokhoz igazodik. Évente két alkalommal a fejl dési naplóban rögzítjük a gyermekek fejlettségi szintjét. A következ nevelési év kiemelt feladatait minden esetben a gyermekcsoport év végi értékelései alapján határozzuk meg.

A gyermekek mérésének területei:

- **Testi képességek:** egészséges életmód, nagymozgás finommozgás
- **Szociális képességek:** társas kapcsolatok, akarati fejlettség
- **Érzelmi, erkölcsi fejlettség:** társakkal, feln ttekkal szembeni érzelmek
- **Értelmi képesség:** érzékelés, észlelés, emlékezet-képzelet, kreativitás, figyelem, gondolkodás, anyanyelvi nevelés

Tevékenységek: játék, verselés-mesélés, ének-zene-énekesjátékok-gyermektánc, rajzolás, festés-mintázás-kézimunka, mozgás, küls világ tevékeny megismerése, munka jelleg tevékenységek

Az óvoda-iskola átmenetet támogató, fejl désvizsgáló rendszert alkalmazunk 4 éves kortól.

A Helyi Nevelési Program ellen rzése, értékelése:

Szemponatok:

- Az Országos Alapprogram és a Helyi Program követelményeinek összehasonlítása
- A program felépítése, logikája
- Megjelennek e a nevelési -fejlesztési tartalmak
- A program használhatósága, áttekinthetősége
- A fejlesztési területek összehangolása

MELLÉKLETEK

A Vattai Tündérvár Óvoda Pedagógiai Programjának mellékletét képezi:

- A Vattai Tündérvár Óvoda Alapító Okirata
- A Kormány 363/2012.(XII.17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- Fábrián Katalin: Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program
- 2011. évi CXCV. törvény a Nemzeti Köznevelésről
- A Vattai Tündérvár Óvoda Házi rendje

A pedagógiai program megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések (20/2012/VIII.31. EMMI rendelet figyelembevételével) az óvodában rendelkezésünkre áll.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1. Véleményezte

2015. 07. 26.

Dátum

Kerekes Mónika

Szül i Közösség

2. Elfogadta

2015. 07. 26

Dátum

Harangozó Barnabásné, sz-Kovács Gabriella

Nevel testület

3. Jóváhagyta

2015. 07.26.

Dátum

Murányi Zsoltné

Óvodavezet

4. Érvényességi nyilatkozat

2015. július 26-tól visszavonásig.

5. Felülvizsgálat, értékelés id pontja: 5 évente

6. Módosítás el írásai:

- Törvényi változás esetén
- Feladatváltozás esetén
- Partneri igények változása

7. Nyilvánosságra hozatala:

A fenntartó és a partnereink által az óvodavezet vel egyeztetett id pontban, megtekinthet a

vezet i irodában.